

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องพัฒนาการของกิจกรรมนิตินิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยและวรรณคดีที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้สรุป วิเคราะห์ นำเสนอเกี่ยวกับหลักการและแนวคิดสำหรับการวิจัยโดยมีสาระประกอบด้วย เนื้อหาที่เรียงตามลำดับความสัมพันธ์คือ ประวัติของกิจกรรมนิตินิตศึกษา ความสำคัญของกิจกรรมนิตินิตศึกษา ความหมายของกิจกรรมนิตินิตศึกษา ปรัชญา วัตถุประสงค์ นโยบายของงานกิจกรรมนิตินิตศึกษา โครงสร้างการบริหารงานกิจกรรมนิตินิตศึกษา ประเภทของกิจกรรมนิตินิตศึกษา การเงินและงบประมาณของกิจกรรมนิตินิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนิตินิตศึกษา ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนิตินิตทั้งในและต่างประเทศ ความเป็นมา และพัฒนาการของกิจกรรมนิตินิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ประวัติของกิจกรรมนิตินิตศึกษา

ประวัติของกิจกรรมนิตินิตศึกษานั้น มีมาเป็นเวลานานเท่า ๆ กับประวัติของสถาบันอุดมศึกษากว่าคือ ในปี 322 ก่อนคริสต์ศักราช พระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช ได้ทรงก่อตั้งมหาวิทยาลัยอเล็กซานเดรีย (Alexandria) ขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในสมัยมาซิโดเนียน (Macedonian) นิตินิตศึกษาได้ร่วมกันทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมในสมัยนั้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับศาสนา (Waden, 1909) ต่อมาการศึกษาได้เจริญขึ้นในทวีปยุโรปและได้มีการก่อตั้งสถาบันอุดมศึกษาขึ้นหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยซาเลร์โน (Salerno) มหาวิทยาลัยโบโลญญา (Bologna) มหาวิทยาลัยปารีส (Paris) มหาวิทยาลัยมอนท์เปลลิเอร์ (Montpellier) และมหาวิทยาลัยออกฟอร์ด (Oxford) นิตินิตศึกษาได้ร่วมกันทำกิจกรรมด้านศาสนาและด้านวิชาการขึ้น เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน (Haskins, 1928) เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 ได้สิ้นสุดลง ประเทศต่าง ๆ ในยุโรปได้รับความเสียหาย

อันเนื่องจากภัยของสงครามเป็นอันมาก จึงมีนักพัฒนาชาวสวิสชื่อ Pierre Ceresole ได้พยายามรวบรวมอาสาสมัครชาวสวิส ฝรั่งเศส และเยอรมัน ประมาณ 20 คน ออกไปตั้งค่ายอาสา เพื่อปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ที่เมืองแวร์ดัน (Verdun) ในประเทศฝรั่งเศสใน ค.ศ. 1920 และในปีเดียวกันนั้นเองก็ได้จัดตั้งสมาคมพลเรือนบริการนานาชาติขึ้น ต่อมาได้ขยายงานค่ายอาสาสมัครไปที่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ในปี ค.ศ. 1924 ที่ประเทศเยอรมันในปี ค.ศ. 1920 หลังจากนั้นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้านการอาสาพัฒนา ก็แพร่หลายในทวีปยุโรปในปี ค.ศ. 1930 ประเทศอังกฤษได้จัดตั้งค่ายอาสาสมัครขึ้นเป็นครั้งแรกที่เมืองนิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) และได้จัดตั้งสมาคมเยาวชนอาสาสมัครบริการ (Youth Service Volunteers) ขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1942

ในคริสต์ศตวรรษที่ 16 ประเทศสหรัฐอเมริกายังเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษ กิจกรรมนิสิตศึกษานสมัยนั้นได้เน้นหนักในด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมทางศาสนานับว่าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของนิสิตนักศึกษาชาวอเมริกัน การสวดมนต์ของนิสิตนักศึกษาถือว่าเป็นกิจกรรมสำหรับชีวิตประจำวัน การเข้าร่วมประกอบศาสนกิจในโบสถ์ในวันอาทิตย์ เป็นกิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาทุกคนจะต้องปฏิบัติ (Packwood, 1977) ในคริสต์ศตวรรษที่ 17 สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้จัดตั้งองค์การนิสิตนักศึกษาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะทำให้นิสิตนักศึกษาได้รู้จักการทำงานร่วมกันอย่างมีอิสระ ต่อมามหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย (Virginia) และวิทยาลัยอีวานสตัน (Evanston) ก็ได้จัดให้มีองค์การนิสิตนักศึกษาขึ้น (Frederick, 1965)

กิจกรรมนิสิตศึกษาด้านกีฬาระหว่างสถาบันอุดมศึกษาในสหรัฐอเมริกา ได้เริ่มขึ้นในปี ค.ศ. 1852 กิจกรรมการแข่งขันกีฬาครั้งแรกเป็นการแข่งเรือระหว่างมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard) กับมหาวิทยาลัยเยล (Yale) ซึ่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดเป็นฝ่ายชนะ ตั้งแต่นั้นมากิจกรรมนิสิตศึกษาด้านกีฬาก็ได้เจริญขึ้นเป็นลำดับ ในปี ค.ศ. 1885 กีฬาหลายประเภท เช่น อเมริกันฟุตบอล เบสบอล เทนนิส แชนด์บอล กอล์ฟ ฮอกกี้น้ำแข็งและลาครอส ก็เป็นที่นิยมเล่นกันจนหมู่นิสิตนักศึกษาชาวอเมริกันนิยมเล่นและดูกีฬาเป็นชีวิตจิตใจ จึงทำให้กิจกรรมนิสิตศึกษาด้านกีฬาได้รับความสนใจจากนิสิตนักศึกษาและประชาชนเป็นอันมาก ในปี ค.ศ. 1906 การแข่งขันกีฬาระหว่างสถาบันอุดมศึกษา นับว่าเป็นกิจกรรมกีฬาที่ยิ่งใหญ่และมีผู้เข้าชมเป็นอันมาก ในการแข่งขันอเมริกันฟุตบอลนัดที่สำคัญ จะมีผู้เข้าชมการแข่งขันประมาณ 80,000 ถึง 100,000 คน กิจกรรมนิสิตศึกษาด้านกีฬาในสหรัฐอเมริกาจึงเป็นกิจกรรมที่หารายได้ที่ดีให้กับสถาบันอุดมศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย (Cumming, 1957)

2. ความสำคัญของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

นักการศึกษาและนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความเห็นว่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องให้การสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาได้จัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาขึ้น กิจกรรมนิสิตนักศึกษาได้มีบทบาทอย่างกว้างขวางในการที่จะช่วยให้สถาบันอุดมศึกษาได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

Stroup (1969) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาว่า งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาได้ถูกตั้งขึ้น เพื่อให้การสนับสนุนวัตถุประสงค์ขั้นพื้นฐานของสถาบัน เจ้าหน้าที่ฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาต้องมีความรับผิดชอบและปฏิบัติงานของตนในฐานะผู้ที่มีความรู้และชำนาญการซึ่งบุคคลฝ่ายอื่นๆ ของสถาบันไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงให้ความสำคัญกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตนักศึกษาควบคู่ไปกับการเรียนการสอนที่มีอยู่ในหลักสูตร

นักการศึกษาที่มองเห็นว่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งในการศึกษาที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์มีหลายคนเช่น Taylor (1949) มีความเห็นว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาก็คือการพัฒนาคนในด้านวิชาการ สติปัญญา สังคม ศิลปะและร่างกาย เช่นเดียวกับ Williamson (1961) ได้กล่าวว่างานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นศูนย์กลางในกระบวนการอุดมศึกษา ในการพัฒนานิสิตนักศึกษาแต่ละคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์

ผู้ที่มีความเห็นว่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่เสริมความต้องการ และความสนใจของนิสิตนักศึกษา เพื่อให้มีพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์สูงสุด ได้แก่ Yeager (1959) Berney (1956) บุญถิ่น อัตถากร (2514) สำเนา ขจรศิลป์ (2525) และวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528)

จากทัศนะของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่ากิจกรรมนิสิตศึกษานั้นมีความสำคัญและมีความจำเป็นมาก ความสำคัญของกิจกรรมนิสิตศึกษาอาจสรุปได้ดังนี้ คือ

2.1 ความสำคัญต่อนิสิตนักศึกษา

นิสิตนักศึกษาโดยทั่วไปเป็นคนหนุ่มสาวที่มีพลังกำลังทั้งร่างกายและความคิด มีความอยากรู้อยากเห็นและเป็นผู้ที่มีความหวังดีต่อสังคมด้วยใจบริสุทธิ์ กิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกหลักสูตรจะช่วยตอบสนองความต้องการของนิสิตนักศึกษาได้เป็นอย่างดี กิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงมีความสำคัญต่อนิสิตนักศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ช่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาในด้านสังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ
2. ช่วยให้นิสิตนักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมด้านร่างกายและความคิด

กระทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ต่อสถาบันการศึกษาและประเทศชาติ

2.2 ความสำคัญต่อสถาบันอุดมศึกษา

จากทัศนะของนักการศึกษาและนักจิตวิทยา จะเห็นว่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นกระบวนการสำคัญของสถาบันอุดมศึกษา ที่ใช้พัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ ทั้งด้านสติปัญญา สังคม ร่างกายและจิตใจ การทำงานร่วมกันระหว่างอาจารย์และนิสิตนักศึกษานี้ เป็นกระบวนการของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดความอบอุ่นและมีความเข้าใจต่ออาจารย์และสถาบันยิ่งขึ้น กิจกรรมนิสิตศึกษาด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านบำเพ็ญประโยชน์และด้านกีฬา มีส่วนสำคัญในการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของสถาบันอุดมศึกษา

2.3 ความสำคัญต่อประเทศ

ในแต่ละปีนิสิตนักศึกษาประมาณ 20,000 คน ได้ออกไปพัฒนาชนบทกันทั่วทุกสารทิศ ได้สร้างถาวรวัตถุหลายอย่าง เช่น โรงเรียน สะพาน ฝายน้ำล้น ฝายเก็บน้ำฝน เป็นต้น นอกจากนั้นนิสิตนักศึกษายังได้ช่วยให้ประชาชนในชนบทได้เข้าใจการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรมแผนใหม่ การสาธารณสุขและการศึกษา เพื่อช่วยให้ชาวชนบทได้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ กิจกรรมด้านกีฬาได้ช่วยทำให้นิสิตนักศึกษาเป็นเยาวชนของชาติมีร่างกายแข็งแรง จะเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ นอกจากด้านสุขภาพอนามัยแล้วการแข่งขันกีฬานิสิตนักศึกษาระหว่างประเทศยังเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของประเทศอีกด้วย ดังนั้นกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงมีความสำคัญต่อประเทศชาติเป็นอันมาก

3. ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

นักการศึกษาหลายท่านที่ให้ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาว่าเป็นกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดให้นิสิตนักศึกษา นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องเรียนในชั้นเรียน และเป็นการกระทำด้วยความสมัครใจ โดยไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนวิชาที่วิชาใด เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้รับประสบการณ์เพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้ (วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2525, ชื่นอารมย์ ภาวะพหุติ 2525, กัญญา สาธิต 2616, Carter V. good 1970, จาไมอัส 1969, และเฟรดเดอริค อังานชูศักดิ์ เอกเพชร 2524)

สรุปได้ว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนานิสิตนักศึกษา โดยลักษณะของกิจกรรมต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของสถาบัน ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมนั้น นิสิตนักศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการเองโดยความสมัครใจและมีผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรของสถาบันให้คำแนะนำปรึกษาและคอยกำกับดูแลให้อยู่ในขอบข่ายของสถาบัน

จากความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษานี้เบื้องต้น จะพบว่างานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นศูนย์กลางในกระบวนการอุดมศึกษา เพื่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาแต่ละคนให้เป็นคนสมบูรณ์ (Williamson, 1961) ซึ่งทั้งนิสิตนักศึกษา จะต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเจริญเติบโตทางด้านสติปัญญา ความคิดทัศนคติ ค่านิยม การตัดสินใจ การควบคุมอารมณ์ การรับผิดชอบต่อการพูด การกระทำของตนเองสามารถทรงตนเป็นที่ยอมรับนับถือ รักษาและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างได้ผลสำเร็จอีกด้วย (วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2528)

4. ปรัชญา วัตถุประสงค์ นโยบายของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ปรัชญาของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนงาน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบต่องานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาได้มีกรอบในการจัดทำแผนงานกิจกรรมนิสิต สถาบันจึงควรที่จะกำหนดแนวปรัชญา เพื่อใช้เป็นหลักในการดำเนินงาน เกี่ยวกับเรื่องนี้ วัลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้กำหนดปรัชญาของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้

1. งานกิจกรรมช่วยให้นักศึกษาแต่ละคนรู้จักตนเองมากขึ้น โดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นผลทำให้คนสามารถพัฒนาการเรียน วิชาการ สังคม ร่างกาย จิตใจ บุคลิกภาพ ทัศนคติและสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์มากขึ้น
2. งานกิจกรรมช่วยเหลือและส่งเสริมให้นักศึกษา จัดตั้งกลุ่มหรือชมรมที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน โดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา หรือความแตกต่างด้านการเมือง
3. การเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ด้านการทำงานร่วมกับกลุ่ม สามารถเสนอความคิดเห็น แสดงตน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น พัฒนาความเข้าใจร่วมกัน พัฒนาความเป็นผู้นำ เสริมสร้างความสามัคคีระหว่างหมู่คณะ รู้จักการอยู่ การทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักฝึกหัดการทำงานอย่างมีระบบและฝึกความคิด ตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
4. การอำนวยความสะดวกในด้านการจัดและดำเนินการกิจกรรมนิสิตนักศึกษาโดยการ
 - 4.1 จัดหาสถานที่เพื่อเป็นศูนย์กลางกิจกรรมที่สำหรับประชุมและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการพิมพ์ การโรเนียว การจัดทำป้ายประกาศต่าง ๆ หรือหนังสือพิมพ์
 - 4.2 ประสานงานกับภาควิชาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ในสถาบัน เพื่อสนับสนุนหรืออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น หน่วยงานรักษาความปลอดภัย ตำรวจหรือจราจร เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ค่าเงินไปอย่างราบรื่นมีอุปสรรคน้อยลง
 - 4.3 จัดหาอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์แนะแนวที่มีประสบการณ์ด้านงานกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือให้แนวความคิดหรือแนวทางการจัดกิจกรรมให้สามารถจัดได้อย่างเหมาะสม นำขึ้นชม และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป
5. การพัฒนาให้นิสิตมีความเป็นไทย รู้จักภาคภูมิใจในความมีเอกลักษณ์ของชาติ ชื่นชมศิลปวัฒนธรรม ระเบียบประเพณี คนตรี นาฏศิลป์ไทย
6. การพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีบุคลิกภาพ มีความสามัคคี มีความประพฤติที่ดีงาม สอดคล้องกับลักษณะวัฒนธรรมของคนไทยและเป็นบุคคลที่มีประโยชน์เป็นที่ต้องการของสังคม
7. งานกิจกรรมช่วยให้นักศึกษา สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนการสอน และเป็นทางออก หากเกิดข้อขัดข้องใจในการศึกษาก็สามารถใช้กิจกรรมเป็นเครื่องผ่อนคลายความเครียดจากการศึกษาเล่าเรียน

5. วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ทบวงมหาวิทยาลัยในฐานะหน่วยงานที่กำกับดูแลมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงคุณประโยชน์ของการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่จะ เสริมสร้างการศึกษาให้สมบูรณ์ขึ้น จึงได้ส่งสนับสนุนงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษาเป็นอย่างมาก และได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษา
2. เพื่อปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม ชนบธรรมเนียมประเพณีและเอกลักษณ์อันดีงามของชาติ
3. เพื่อส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามาเพื่อประโยชน์ร่วมกันและ เผยแพร่บริการวิชาการแก่สังคม
4. เพื่อส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรทั้งในด้านวิชาการ ประสบการณ์วิชาชีพแก่นิสิตนักศึกษา
5. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นิสิตนักศึกษา
6. เพื่อส่งเสริมพละทานามัยและพัฒนาบุคลิกภาพ
7. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและ เกียรติคุณของมหาวิทยาลัย(อาทร ชนเห็นชอบ, 2527)

นักการศึกษาหลายท่านได้รวบรวมวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาได้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาความเหมาะสมด้านบุคลิกภาพ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในความสัมพันธ์และทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. เพื่อฝึกให้มีความรับผิดชอบ ฝึกและการตัดสินใจและ เพื่อพัฒนาสติปัญญา
4. เพื่อให้รู้จักทักษะทางสังคม ให้มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกให้รู้จัก เสียสละและฝึกให้มีความสามัคคี
5. เพื่อฝึกให้ปกครองตนเอง รักความเป็นระเบียบวินัย
6. เพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษของนิสิตนักศึกษา
7. เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในอาชีพในอนาคต
8. เพื่อฝึกวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย มีการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นยอมรับมติของกลุ่ม

9. พัฒนาศนคติ ค่านิยมที่ดี เหมาะสม อันจะมีผลต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนา (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528, วชิรญา บัวศรี 2528, เฟรดเดอริค 1959) นอกจากนี้ นักการศึกษาได้สรุปวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาว่า เพื่อช่วย พัฒนานิสิตนักศึกษาและ เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของสถาบัน (สาเนาวิ ชจรศิลป์ 2525, แมคคานัน 1952, ปราคาส 1969)

จากวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ นั้นอาจสรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมนิสิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนานิสิต นักศึกษาในด้านต่าง ๆ คือ ส่งเสริมการเรียนทางด้านวิชาการ พัฒนความสัมพันธ์ทางสังคม ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด และพิจารณาบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้ใช้พลังที่มีอยู่ทางสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์ที่มีคุณค่าต่อสังคมและ ประเทศชาติอย่างแท้จริงต่อไป

6. นโยบายของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

สำหรับทางด้านแนวนโยบายในการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตศึกษานั้น ทบวงมหาวิทยาลัย ได้กำหนดแนวนโยบายไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดดำเนินการด้านบำเพ็ญประโยชน์ในรูปแบบ ที่มีลักษณะผสมผสาน โดยมุ่งเน้นการให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในชนบท ทั้งในด้านการ ศึกษา การสาธารณสุขและการเกษตร ซึ่งรูปแบบนี้จะสอดคล้องและสนองนโยบายของแผนพัฒนา การศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ที่ระบุว่า "ส่งเสริมให้นิสิตศึกษา เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและให้สามารถพัฒนาตนเองรวมทั้ง ให้เข้ากับสังคมได้"

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาได้ดำเนินกิจกรรม ศิลปวัฒนธรรม เพื่อฟื้นฟู และธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชาติ ส่งเสริมเผยแพร่และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมไทยรวมทั้งมุ่งส่งเสริม ให้เกิดการพัฒนาจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาด้วย

3. ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านกีฬา ดังนี้

3.1 สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์กีฬา เพื่อนันทนาการให้กับนิสิตนักศึกษาทุกมหาวิทยาลัย และสถาบัน

3.2 สนับสนุนงบประมาณสมทบ สำหรับค่าใช้จ่ายในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย แห่งประเทศไทย ซึ่งจัดเป็นประจำปีละ 1 ครั้ง

3.3 สนับสนุนการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยอาเซียนและกีฬาสถาบันนานาชาติ ซึ่งมีการขอตั้งงบประมาณในส่วนนี้ต่างหากจากงบประมาณ ส่งเสริมกิจกรรมปกติที่ทบวง มหาวิทยาลัยได้รับ (อาทร ชนเห็นชอบ, 2527)

ส่วนนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่ส่วนราชการอื่น และผู้บริหารระดับกำหนดนโยบายได้เสนอไว้มีดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2525) ได้กำหนดนโยบายในการสนับสนุนกิจกรรมนิสิตศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) ไว้ดังนี้ "ข้อ 7 สนับสนุนให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านกีฬา ศิลปวัฒนธรรมและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวมตามแนวนโยบายและแบบแผนพัฒนาเยาวชนแห่งชาติ"

จากแนวนโยบายดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า นโยบายในการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาจะ เน้นไปที่กิจกรรม 3 ประเภท คือ กิจกรรมด้านกีฬา ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านบำเพ็ญประโยชน์ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ

7. โครงสร้างการบริหารงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ความมุ่งหมายหลักของการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ก็คือ การจัดระเบียบและระบบของงาน ของคนและของทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สามารถดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมนิสิตศึกษาในสถาบัน อุดมศึกษาจะแบ่งออกเป็น 2 ระบบคือ โครงสร้างการบริหารงานฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา และ โครงสร้างการบริหารงานองค์การนิสิตนักศึกษา ซึ่งทั้ง 2 ระบบนี้จะทำงานประสานกันภายใน ขอบข่ายและระเบียบข้อบังคับที่สถาบันกำหนดไว้

โครงสร้างการบริหารงานและการจัดองค์การนิสิต ได้ยึดหลักการพัฒนาองค์การเป็นศูนย์กลาง (Developmentally Forcened Organization) ซึ่ง ทองเรียน อมรัชกุล (2525) กล่าวว่า เป็นรูปแบบที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์แก่นิสิตมากที่สุด เนื่องด้วยรูปแบบดังกล่าวยึดหลักการดังนี้

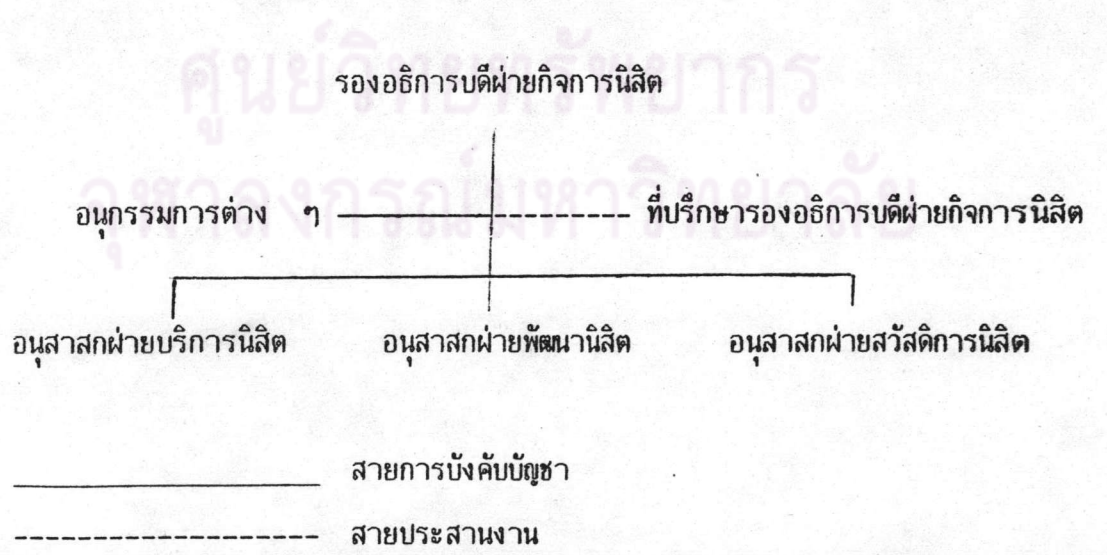
(1) เป็นการจัดแบบโดยทำให้เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการฝึกฝนจนมีคุณภาพเหมาะสมที่จะทำงานร่วมกับนิสิตทุกประเภท หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นรูปแบบที่จะให้นิสิตได้เกิดความสำเร็จอย่างเต็มที่ทั้งในด้านการศึกษา อารมณ์ สังคม ส่วนตัวและอาชีพ ตลอดจนมีความรับผิดชอบในฐานะ เป็นพลเมืองดีในสังคมไทย

(2) ยึดหลักการกระจายอำนาจมีรูปแบบการประสานงานและเป็นประชาธิปไตยดังนี้ จึงมีการกระจายอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการไปตามระบบย่อยในระดับต่างๆ ทั่วไปทั้งระบบ

(3) ยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ในการติดต่อประสานงานกับนิสิต มีการให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และให้ความไว้วางใจเชื่อใจนิสิต

(4) ยึดหลักที่ว่ามหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมเป็นแหล่งของการเรียนรู้ ดังนั้นบริการนิสิตจึงเป็นการจัดสิ่งแวดล้อม เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งบุคลากรฝ่ายกิจการนิสิตเป็นผู้ทำหน้าที่สอนนิสิตที่มาขอรับบริการ

สำหรับการจัดองค์การโดยยึดการพัฒนาองค์การเป็นศูนย์กลางนี้ สามารถแสดงเป็นแบบภูมิองค์การ (Organization chart) ได้ดังนี้

ที่มา : ทองเรียน อมรัชกุล. "การบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ" เอกสารนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 244. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู, 2525

8. โครงสร้างการบริหารงานองค์การนิสิตนักศึกษา

องค์การนิสิตนักศึกษา (Student Government) เป็นกิจกรรมส่วนกลางที่จัดขึ้น เพื่อเป็นศูนย์กลางการดำเนินกิจกรรมนิสิตนักศึกษา โดยทั่วไปองค์การนิสิตนักศึกษาประกอบด้วย องค์การย่อยสองฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ สถาบันอุดมศึกษาบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้กำหนดฝ่ายที่สาม คือ ฝ่ายตุลาการอยู่ในองค์การนิสิตด้วย แต่ก็มีบทบาทจำกัดมาก จะมีอำนาจชำระความที่เป็นเรื่องเล็กน้อยของนิสิตนักศึกษาเองเท่านั้น ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับระเบียบข้อบังคับหรือการผิดวินัยนิสิตนักศึกษา ส่วนมาก กรรมการทางวินัยของสถาบันจะเป็นผู้ดำเนินการเอง

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งองค์การนิสิตศึกษานั้น นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงไว้ว่า

1. เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความรู้ในด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
2. เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้รู้จักการทำงานร่วมกัน คือ การรู้จักเป็นผู้นำ รู้จักการเป็นผู้ตาม ให้มีความรับผิดชอบ ให้มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักรับผิดชอบและบทบาทของตน (Frederick, 1965.)
3. เพื่อเสริมทักษะของนิสิตนักศึกษาในทางสังคมและวัฒนธรรม
4. เพื่อเสริมสร้างสติปัญญานิสิตนักศึกษา
5. เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษารู้จักระดับความสามารถของตัวเองในด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม เพื่อเป็นแนวทางให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาตัวเองในด้านดังกล่าวให้ดีขึ้น
6. เพื่อช่วยให้งิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตนักศึกษาดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

นอกจากนี้องค์การนิสิตนักศึกษา ถือว่าเป็นการฝึกความเป็นพลเมืองของสังคม มีการฝึกเรื่องสิทธิและหน้าที่ของการอยู่ร่วมกันในสังคม ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างหมู่คณะของนิสิตนักศึกษา และเป็นการฝึกรูปแบบของการบริหารงานแก่นิสิตนักศึกษา (Smith, 1951)

บทบาทขององค์การนิสิตนักศึกษา

บทบาทขององค์การนิสิตนักศึกษามีหลายทระศนะด้วยกัน แล้วแต่จะมองในแง่ของสถาบันของฝ่ายบริหารและของฝ่ายนิสิตนักศึกษา ซึ่งพอกล่าวได้ดังนี้

1.1 เป็นแหล่งปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในด้านต่างๆ องค์การนิสิตนักศึกษาทำให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจถึงขบวนการทางประชาธิปไตยโดยการจำลองระบบบริหาร และระบบสภาของประเทศสมาปฏิบัติในองค์การนิสิตนักศึกษา การที่นักศึกษาแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์การนิสิตนักศึกษา เช่น ตำแหน่งนายกองค์การนิสิตนักศึกษา ตำแหน่งสภานิสิตนักศึกษา ตลอดจนตำแหน่งประธานในฝ่ายต่าง ๆ ในองค์การนิสิตนักศึกษา ทำให้นิสิตนักศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้นำและผู้ตาม ตามบทบาทของตน ในการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา จะต้องวางแผน ต้องแก้ปัญหาอันอาจเกิดขึ้นและจะต้องติดต่อกับบุคคลอีกหลายฝ่ายหลายระดับ จึงทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดทักษะในการทำงาน การเข้าสังคม และรู้จักปรับตนให้เข้ากับสถานการณ์

1.2 องค์การนิสิตนักศึกษาเป็นตัวแทนของนิสิตนักศึกษาทั้งมวลในสถาบันอุดมศึกษานั้น โดยทั่วไปองค์การนิสิตนักศึกษาจะทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของนิสิตนักศึกษาโดยรวมและจัดกิจกรรมส่วนกลาง เช่น จัดงานรับน้องใหม่ งานปีใหม่ งานลอยกระทง เป็นต้น นอกจากกิจกรรมส่วนกลางที่นิสิตนักศึกษาจัดอยู่เป็นประจำแล้ว บางครั้งองค์การนิสิตนักศึกษายังจัดกิจกรรมทางด้านบำเพ็ญประโยชน์หรือกิจกรรมทางการเมือง เช่น การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง การจัดประท้วงรัฐบาลในปัญหาต่าง ๆ อีกด้วย

1.3 องค์การนิสิตนักศึกษาเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริม สนับสนุนและควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาอื่นๆ เพื่อให้เป็นไปตามระเบียบและธรรมนูญนิสิตนักศึกษา โดยที่องค์การนิสิตนักศึกษาจะทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการจัดทำโครงการกิจกรรมนิสิตนักศึกษา จัดสรรงบประมาณให้ชมรมสโมสรต่าง ๆ ตรวจสอบการดำเนินงานของชมรม สโมสร ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ และการใช้เงินของชมรม สโมสร

1.4 เป็นสื่อสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถาบัน อาจารย์และนิสิตนักศึกษา

นอกจากนี้ นักการศึกษาบางท่านยังได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับบทบาทขององค์การนิสิต นักศึกษาว่าเป็นช่องทางให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น เป็นเครื่องมือในการควบคุมความประพฤติของนิสิตนักศึกษา เป็นการฝึกฝนนิสิตนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดี และเป็นศูนย์กลางการควบคุมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาทุกชนิดในสถาบัน วางมาตรการทำให้เกิดความเข้าใจ และความ ร่วมมือระหว่างนิสิตนักศึกษา อาจารย์และฝ่ายบริหารของสถาบัน

สำหรับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้ศึกษาองค์การนักศึกษาของ มหาวิทยาลัยน่านยาง พบว่า องค์การนักศึกษาของมหาวิทยาลัยน่านยางตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ฉันมิตรกับนักศึกษาร่วมกับมหาวิทยาลัย ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม และการทำงานร่วมกันของนักศึกษา และคอยสนับสนุนกิจกรรมทางด้านวิชาการและนันทนาการที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกายและจิตใจของนักศึกษา ตลอดจนจัดกิจกรรมที่ให้สวัสดิการแก่นักศึกษา ด้วย

ในการจัดตั้งองค์กรของนักศึกษาของแต่ละสถาบัน จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปบ้าง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและความเหมาะสมในแต่ละแห่ง ซึ่งส่วนใหญ่ขององค์การนักศึกษาจะ ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ฝ่ายที่ทำหน้าที่บริหารงาน เรียกว่า องค์การนักศึกษา หรือสโมสร นักศึกษา และฝ่ายที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินงาน เรียกว่า สภานักศึกษา

องค์การหรือสโมสรนักศึกษาจะทำหน้าที่ในการบริหารงานด้านกิจกรรมนักศึกษา โดยวางแผนจัดทำโครงการกิจกรรม ดำเนินการ ประสานงานควบคุมและติดตามผลการดำเนินงานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของนักศึกษา (จารุณี ณ ระนอง, 2531)

ในการดำเนินงานขององค์การนักศึกษานี้จะต้องอยู่ภายในกรอบของระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยว่าด้วยเรื่ององค์การหรือสโมสรนักศึกษาและเกี่ยวกับการได้มาของคณะกรรมการ องค์การหรือสโมสรนักศึกษาจะ ได้มาจากการเลือกตั้งของนักศึกษานิเทศศาสตร์ โดยผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งจะเป็นกลุ่มของนักศึกษาที่รวมตัวกัน อาจเรียกเป็นกลุ่มหรือเป็นพรรคก็ได้ และมีนโยบายที่เป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน เมื่อได้รับการเลือกตั้งแล้วจะทำหน้าที่ในการบริหารงานกิจกรรมนักศึกษามีกำหนดวาระ 1 ปีการศึกษา

สำหรับสภานักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร เป็นตัวแทนของสมาชิกทั้งหมด ในการที่จะรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ความต้องการและปัญหาของนักศึกษา ทั้งนี้เพื่อที่จะหา

ลู่ทางการแก้ปัญหาอื่นที่จะนำมาซึ่งความถูกต้องและเป็นธรรม งานหลักของสภาคือ การ
รักษาสัญญา กฎเกณฑ์ หรือข้อตกลงต่าง ๆ เกี่ยวกับนักศึกษา สภาจะทำหน้าที่เพื่อรักษา
ผลประโยชน์ สมาชิกสภาจะต้องมีความเข้าใจและติดต่อประสานงานกัน พยายามกระจายงาน
ให้มีลักษณะและขบวนการแบบประชาธิปไตย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจของนักศึกษาส่วนใหญ่
และเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของสภานักศึกษา ซึ่งทำหน้าที่เสมือนฝ่ายนิติบัญญัติที่จะสรุปได้ดังนี้คือ

1. พิจารณาให้ความเห็นชอบในนโยบาย และงบประมาณขององค์การหรือสโมสร
นักศึกษา
2. ควบคุมดูแลการดำเนินงานและตรวจสอบการทำงาน ของคณะกรรมการองค์การ
หรือสโมสรนักศึกษา
3. พิจารณาแก้ไขและรับรองระเบียบข้อบังคับของสโมสรนักศึกษา
4. ประสานงานระหว่างสโมสรศึกษากับนักศึกษาและพิทักษ์ผลประโยชน์ของ
นักศึกษา
5. ประเมินผลการดำเนินงานขององค์การหรือสโมสรนักศึกษาและให้ข้อเสนอแนะ
สิ่งที่ควรแก้ไขเปลี่ยนแปลง

คณะกรรมการของสภานักศึกษาประกอบด้วย สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของนักศึกษา
โดยทั่วไป ตามหลักเกณฑ์ที่แต่ละสถาบันกำหนดในการเลือกตั้ง ซึ่งจากบทบาทของสภานักศึกษา
ดังกล่าวทำให้เห็นว่าสภานักศึกษาเป็นองค์การหนึ่งที่จำลององค์การในสังคมระดับชาติเพื่อฝึกฝน
แนวทางประชาธิปไตย และใช้ทักษะในการปกครองอันเป็นการสร้างคุณภาพของพลเมืองให้กับ
ประเทศชาติอีกด้วย

การบริหารงานองค์การนักศึกษานั้นกระทำได้หลายรูปแบบแล้วแต่ความเหมาะสมและ
ความต้องการของนิสิตและสถาบันอุดมศึกษานั้น ๆ ผลสรุปในการสัมมนาผู้บริหารกิจกรรมนิสิต
นักศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัย เมื่อ เดือนกันยายน 2521 ได้มีข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบของ
องค์การนิสิตนักศึกษาไว้ 2 แบบ คือ

1. แบบองค์การ ซึ่งอาจจัดได้ 2 แบบ คือ
 - 1.1 แบบมีกรรมการบริหารกับสภา
 - 1.2 แบบมีกรรมการบริหารสภาและตุลาการ

2. แบบสมรส ซึ่งมีแต่กรรมการบริหารเพียงส่วนเดียว (อ้างในนักรบ ระวังการณ์, 2531)

(1) เป็นการจัดแบบโดยที่ให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งได้รับการฝึกฝนจนมีคุณภาพเหมาะสมที่จะทำงานร่วมกับนิสิตทุกประเภท หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า เป็นรูปแบบที่จะให้ผลิตได้เกิดความเจริญงอกงามอย่างเต็มที่ทั้งในด้านการศึกษา อารมณ์ สังคม ส่วนตัวและอาชีพ ตลอดจนมีความรับผิดชอบในฐานะ เป็นพลเมืองดี ในสังคมไทย

(2) ยึดหลักการกระจายอำนาจมีรูปแบบการประสานงานและเป็นประชาธิปไตย ดังนั้น จึงมีการกระจายอำนาจในการวินิจฉัยสั่งการไปตามระบบย่อยในระดับต่างๆ ทั่วไปทั้งระบบ

9. ประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางซึ่งนิสิตนักศึกษาจะใช้โอกาสที่มีอยู่ในขณะที่ศึกษา ได้สัมผัสกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นงานที่ช่วยให้นักศึกษาได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในทางที่เหมาะสม ประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย (2524) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไว้ 4 ประเภท ดังนี้

1. ด้านกีฬา เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสเรียนรู้ เช่น กีฬาเพื่อสุขภาพ อนามัย ให้มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งปลูกฝังความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
2. ด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้ สนับสนุน และส่งเสริมให้มีการเผยแพร่ ถ่ายทอดศิลปวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทย
3. ด้านบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษารู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และมีจิตสำนึกในความเสียสละ
4. ด้านส่งเสริมวิชาชีพและความสามารถพิเศษ เพื่อส่งเสริมความรู้ ทักษะและความสามารถพิเศษของนิสิตนักศึกษา

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแล้วพบว่า การแบ่งประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยสอดคล้องกับ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาตามการพัฒนานิสิตนักศึกษาออกเป็น 10 ข้อ ธิดารัตน์ บุญสุข (2530) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมออกเป็น 6 ข้อ อาร์บัคเคิล (Arbuckle, 1953) ได้แบ่ง

ประเภทของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 ประเภท และพราคาส (Prakash, 1969) ได้แบ่งประเภทของกิจกรรมออกเป็น 8 ประเภท สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. กิจกรรมพัฒนาการปกครองตนเอง รูปแบบของกิจกรรม ได้แก่ สโมสรนิสิตนักศึกษา องค์การนิสิตนักศึกษา สภานิสิตนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นิสิตนักศึกษารู้จักการทำงานร่วมกัน รู้จักตัดสินใจและรับผิดชอบงานต่าง ๆ โดยการพัฒนาวิธีการระบอบประชาธิปไตย
2. กิจกรรมพัฒนาสติปัญญา ได้แก่ กิจกรรมชมรมวิชาการต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับศาสตร์สาขาที่นิสิตนักศึกษาสังกัดอยู่
3. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนามารยาทและระเบียบประเพณีในการอยู่ร่วมกันกับคนในสังคม
4. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพและความพร้อมเพียง ได้แก่ ชมรมกีฬาต่าง ๆ
5. กิจกรรมอาสาสมัคร ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งฝึกให้นิสิตนักศึกษามีความตระหนักรู้ในบทบาทของการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือสังคมและประเทศ
6. กิจกรรมพัฒนาศีลธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของนิสิตนักศึกษาให้มีความประพฤติและจริยาวัตรตรงตาม เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม
7. กิจกรรมพัฒนาศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม สนับสนุนให้มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ให้ภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมของชาติ
8. กิจกรรมสันทนาการ ได้แก่ กิจกรรมที่มุ่งพัฒนานิสิตนักศึกษาให้ใช้เวลาว่างพักผ่อนหรือทำในสิ่งที่ตนเองสนใจ
9. กิจกรรมพัฒนาอาชีพ ได้แก่ กิจกรรมที่เตรียมนิสิตนักศึกษาไปสู่อาชีพในอนาคต
10. กิจกรรมทางการเมือง เป็นกิจกรรมที่มุ่งส่งเสริมสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาเกิดความสนใจการเมือง เพื่อปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมือง เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น

โดยสรุปแล้ว การจัดประเภทกิจกรรมนิสิตศึกษานั้น ส่วนใหญ่จัดกิจกรรมมุ่งไปที่วัตถุประสงค์ของการพัฒนานิสิตศึกษาในแต่ละด้าน ซึ่งกิจกรรมที่สถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่จัดขึ้นนั้นมักจะเป็นกิจกรรมหลัก 4 ด้าน คือ

1. กิจกรรมทางด้านวิชาการ ได้แก่ ชมรมวิชาการต่าง ๆ
2. กิจกรรมทางด้านกีฬา ได้แก่ การจัดการแข่งขันกีฬาประเภทต่าง ๆ

3. กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เป็นต้น
4. กิจกรรมอาสาพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ และการออกค่ายอาสาพัฒนา

10. การเงินและงบประมาณของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

กล่าวได้ว่า ในการบริหารงานและดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษานั้น ระบบการเงินและงบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญมากประการหนึ่ง ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องกำหนดขอบข่ายและวิธีการในการจัดระบบการเงิน และงบประมาณให้สอดคล้องและเอื้อต่อการดำเนินงาน ซึ่งเรื่องที่น่าสนใจและเป็นพิเศษก็ได้แก่ ระบบการได้มาของการเงินและงบประมาณเป็นประการที่หนึ่ง ส่วนอีกประการหนึ่งก็คือ เรื่องของการบริหารงานการเงินและงบประมาณ

ระบบการได้มาของการเงินและงบประมาณ

กิจกรรมนักศึกษาทั้งหมดมีจุดรวมอยู่ที่นักศึกษาและการเงินเป็นสำคัญ เงินทุนต่าง ๆ เหล่านี้อาจมาจากเงินที่มีอยู่เดิมและจากการบริจาค วิธีการนี้ยังคงใช้ปฏิบัติกันอยู่ แต่โดยปกติ ขอบข่ายงานของกิจกรรมต่างๆ จะต้องอาศัยทรัพยากรด้านการเงินมาสนับสนุน เงินทุนส่วนหนึ่งที่ใช้ในการจัดกิจกรรมได้มาจากรัฐบาล ซึ่งเป็นรายได้ประจำและที่เก็บจากนักศึกษา ในกรณีที่สถาบันเป็นผู้เก็บเงินนั้นจะไม่เพียงพอใช้จ่าย รัฐบาลจึงต้องให้ความช่วยเหลือเสมอ สำหรับประเภทของเงินที่ใช้จ่ายในกิจกรรมนิสิตนักศึกษาตามทัศนะของ แมคคาว์น (Harry C. Mckown, 1949) ได้สรุปไว้ 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. เงินเก็บจากนิสิตนักศึกษาผู้เข้าร่วมกิจกรรม คือ เงินที่องค์กรนักศึกษาเรียกเก็บจากนักศึกษาเป็นค่าบำรุงองค์กรนักศึกษา
2. เงินที่มีผู้บริจาคให้ คือ เงินที่มีผู้บริจาคให้แก่องค์กรนักศึกษาสำหรับใช้จ่ายในองค์กรตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
3. เงินค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่าง ๆ คือ เงินที่เก็บจากนิสิตนักศึกษาเป็นค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่าง ๆ เช่น ค่าสมัครสมาชิกชมรม

4. การจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อหาทุน คือ เงินที่ได้จากการจัดกิจกรรมพิเศษขององค์การนักศึกษา เช่น จัดแสดงดนตรีการกุศล ออกร้านจำหน่ายผลงานของสมาชิกในองค์การ
5. เงินอุดหนุนจากรัฐบาลเป็นเงินงบประมาณคือ เงินงบประมาณที่รัฐบาลสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักศึกษา เช่น ค่าใช้จ่ายในการแข่งขันกีฬาภายในสถาบัน

สำหรับงบประมาณในการทำกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย รายได้ส่วนใหญ่มาจากเงินค่ากิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่เก็บจากนิสิตนักศึกษา และเงินสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้เป็นเงินบริจาคที่มีผู้บริจาคให้องค์กรนิสิตนักศึกษาและเงินที่นิสิตนักศึกษาหามาได้ เช่น การเปิดร้านขายอาหารว่าง การจัดทำสมุดขาย หรือการขายเครื่องแบบนิสิตนักศึกษาให้แก่นิสิตนักศึกษาก็ที่หนึ่ง เป็นต้น

การอนุมัติใช้จ่ายเงินขององค์การนิสิตนักศึกษา หรือชมรมต้องผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนั้น ๆ และให้รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาเป็นผู้อนุมัติการใช้จ่ายเงินได้ตามความจำเป็น มีหลักการในการใช้จ่ายเงิน โดยเน้นการฝึกให้นิสิตนักศึกษารู้จักระบบและวิธีการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและฉลาด ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถตรวจสอบฐานะการเงินของกิจกรรมนิสิตนักศึกษาได้ตลอดเวลา

ด้านการบริหารการเงินนั้น พิณฑิพย์ บริบูรณ์สุข (2522) ได้ให้ทัศนะในส่วนของการบริหารการเงินของชมรมต่าง ๆ ไว้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การบริหารเงินจากศูนย์กลาง ประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่ายและมีหน้าที่ดังนี้
 - 1.1 สมุหบัญชี ทำหน้าที่รับฝากเงินและจ่ายเงินโดยมีบัญชีรับฝากเงินไว้เป็นหลักฐาน
 - 1.2 เหนรัญญิก มีหน้าที่ทำบัญชีการเงิน เก็บหลักฐานการส่งฝากเงินและถอนเงินจากสมุหบัญชีและรายงานให้สมาชิกทราบ
 - 1.3 คณะกรรมการการเงิน มีหน้าที่จัดนโยบายการเงิน เช่น จัดทำงบประมาณมติเทศการใช้จ่ายเงิน และให้ความเห็นของการใช้จ่ายเงินของชมรมต่าง ๆ

11. อาจารย์ที่ปรึกษาฝ่ายกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อสถาบันการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้ที่มีส่วนช่วยในการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นคนที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านวิชาการ สติปัญญา สังคม อารมณ์ ร่างกายและจิตใจ ซึ่งเท่ากับเป็นการช่วยผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพสนองต่อสังคม และประเทศชาติ (สาเนาวิ ขจรศิลป์, 2525) กิจกรรมนิสิตนักศึกษาแม้จะเป็นของนิสิตนักศึกษาโดยนิสิตนักศึกษาและเพื่อนิสิตนักศึกษา แต่คณาจารย์ก็มีบทบาทสำคัญอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในฐานะที่ปรึกษาที่จะให้คำแนะนำและแรงกระตุ้นที่เหมาะสม และเพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาสามารถบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ได้มีนักการศึกษาที่ทักษะเกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาไว้คือ

11.1 คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษา

เนื่องจากที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา สามารถดำเนินลุล่วงไปได้ด้วยดี อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงต้องเป็นผู้สนใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ เป็นคนทันต่อเหตุการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีอารมณ์มั่นคง มีความเอาใจใส่ต่อหน้าที่ มีบุคลิกภาพดี มีความรู้ในเรื่องกิจกรรมที่ตนรับผิดชอบ มีประสบการณ์ให้คำปรึกษา มีเวลาเพียงพอที่จะให้กับนิสิตนักศึกษาได้ เข้าใจลักษณะ นิสิตนักศึกษา ตลอดจนมีคุณธรรมและมีไหวพริบในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2525, สาเนาวิ ขจรศิลป์ 2525)

11.2 หน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษา

จากผลการสัมมนาผู้บริหารกิจกรรมนิสิตนักศึกษาครั้งที่ 1 ณ ทบวงมหาวิทยาลัย พ.ศ. 2522 ได้กล่าวถึงหน้าที่และบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษาไว้ ดังนี้

1. รับทราบและดำเนินการตามนโยบายของสถาบัน
2. ให้คำแนะนำในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ตนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา
3. เป็นที่ปรึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมโดยทั่วไป
4. ส่งเสริม สนับสนุน และ เข้าร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา
5. เป็นผู้ประสานงานระหว่างนิสิตนักศึกษากับหน่วยงาน หรือส่วนราชการอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป จะเห็นว่า อาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ต่อกิจกรรมนิสิตนักศึกษาอย่างมาก ในการที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่สมบูรณ์ โดยเฉพาะ เป็นผู้ที่มีส่วนทำให้งานกิจกรรมนิสิตศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี และผู้ที่จะทำหน้าที่อาจารย์ ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตนักศึกษาจึงควรมีลักษณะที่เหมาะสม กล่าวคือ มีบุคลิกภาพดี มีความรู้ ทันท่วงที เหตุการณ์ มีความสามารถ มีประสบการณ์ และมีเทคนิควิธีการที่จะให้งานกิจกรรมนิสิตศึกษา ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งงานอาจารย์ที่ปรึกษาดังกล่าวนี้อาจแบ่งได้เป็น 4 ด้านคือ ด้านการสอนและการแนะนำ ด้านการควบคุมดูแล ด้านการให้คำปรึกษาและด้านประสานงาน

12. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ในการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษา มักจะพบกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย ดังคำกล่าวของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวไว้ในพิธีการเปิดการสัมมนาผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษาครั้งที่ 3 ว่า งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นงานที่ทั้งยุ่งและยากไม่ค่อยจะมีใครอยากทำ ผู้ที่มีความสามารถก็ต้อง มีจิตใจอุทิศตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมอย่างแท้จริง เท่านั้นจึงจะยอมเห็นดเห็น้อยเพื่องานนี้ (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2524) และจากการที่ได้มีผู้ทำการศึกษา และวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา หลายกรณี ทำให้พบประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตศึกษา พอสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้บริหารไม่ค่อยสนใจและสนับสนุนเท่าที่ควร ถึงแม้จะมีนโยบายให้การส่งเสริม แต่ไม่ค่อยสนับสนุนในทางปฏิบัติ
2. นิสิตนักศึกษาบางกลุ่มมีทัศนคติไม่ค่อยดีต่อการจัดกิจกรรม จึงไม่สนับสนุน ไม่ให้ความร่วมมือและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
3. ขาดการประสานงานทั้งภายนอกและภายในสถานศึกษา
4. ในการจัดวางแผนโครงการ ขาดการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง
5. ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น วัสดุสำนักงาน อุปกรณ์กีฬา อุปกรณ์ดนตรี เป็นต้น

6. สถาบันไม่แน่ใจในวิถีทางประชาธิปไตย ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของนักศึกษาในการวางแผน การตัดสินใจและความรับผิดชอบ
7. การประเมินผลไม่เหมาะสมและไม่นำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงการทํากิจกรรม
8. อาจารย์และนักศึกษขาดประสบการณ์และความรู้ในการจัดกิจกรรมนักศึกษา ส่วนใหญ่ไม่เข้าใจบทบาทของตนดีพอ ขาดความสนใจและความกระตือรือร้นในการทำงาน
9. ขาดแคลนงบประมาณ สถานที่ กฎระเบียบสถาบันไม่เอื้ออำนวย ขาดความเข้าใจบทบาทและจุดมุ่งหมายในการจัดกิจกรรมระหว่างผู้บริหารและนักศึกษา
10. กิจกรรมของชมรมต่าง ๆ มักจะคล้ายคลึงกันและบางครั้งมีความซับซ้อนไม่มีการร่วมมือและประสานงานกัน
11. บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
12. ลักษณะของกิจกรรมมีลักษณะฟุ่มเฟือย เน้นค่านันทนาการ ขาดเอกภาพและขาดการประสานงานที่ดี และขาดการประชาสัมพันธ์ให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของกิจกรรม นิสิตนักศึกษา รวมทั้งการประชาสัมพันธ์โครงการกิจกรรมต่าง ๆ ให้ทราบโดยทั่วกันด้วย (อนันต์ ภูมิวรรณ 2518, ชูชีพ พุทธิประเสริฐ 2524, รัชณี คำแสน 2524, ชื่นอารมณ ภาระพุดติ 2525, อีระพงศ์ ประสงค์ลาภ 2528, นัรบ ระวังการณ, 2531)

นอกจากนี้ เฟรดเดอริก (Frederick, 1959) ได้ศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาไม่สามารถร่วมกิจกรรมต่าง ๆ นั้น มีสาเหตุดังนี้

1. เวลาที่ทํากิจกรรมนักศึกษามัวเมา
2. นักศึกษาต้องทำงานหารายได้เพื่อช่วยตนเอง
3. นักศึกษาต้องทำงานบ้านเพื่อช่วยเหลือครอบครัว
4. สถานที่พักผ่อนของนักศึกษาไกลจากสถานศึกษา
5. การคมนาคมไม่สะดวกและไม่มีความปลอดภัย
6. นักศึกษาไม่สามารถจ่ายค่ากิจกรรมนั้น ๆ ได้ เนื่องจากกิจกรรมบางอย่างเสีย

ค่าใช้จ่ายสูง

13. สภาพแวดล้อม

สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาในทุกด้านของนิสิตนักศึกษา การที่มหาวิทยาลัยสามารถจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้และพัฒนาการของนักศึกษาได้นั้น นับเป็นการช่วยให้นักศึกษาเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบและเข้าใจสภาพปัจจุบันของตนเองอย่างถ่องแท้

ซิคเกอร์ริง และแบลคเบอร์น (Chickering and Blackburn, 1970) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมสถาบันอุดมศึกษา จะรวมถึงหลักสูตร การเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา กิจกรรมเสริมหลักสูตร แนวนโยบายของสถาบัน การศึกษาและบรรยากาศทางวิชาการ ซึ่งครอบคลุมระบบการศึกษา ระบบการปกครองและกิจกรรมต่าง ๆ ดังที่ ฮาร์โรลด์ (Harrold, 1967)

นอกจากนี้ อรรถพร คุณพันธ์ (2521) ได้นิยามสภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยว่า หมายถึง การเรียนรู้และความประทับใจของนักศึกษา ที่มีต่อลักษณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย การบริหาร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมเกี่ยวกับเพื่อนและอาคารสถานที่ ซึ่งมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่และพัฒนาของสมาชิกในมหาวิทยาลัย ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งนิยามนี้คล้ายคลึงกับของ นัยนา อ่างสันติกุล (2522)

เมื่อพิจารณาตามทัศนะข้างต้น มหาวิทยาลัยจำเป็นต้องจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอน การพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษาถึงขีดสุด มหาวิทยาลัยจะต้องให้ความสนใจถึงความคิดเห็น ความต้องการของนิสิตนักศึกษา เพื่อจะได้ทราบข้อมูลบางประการอันจะเป็นเครื่องสะท้อนให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถาบัน ดังที่ แอสติน (Astin, 1972) กล่าวว่า "หน้าที่สำคัญของมหาวิทยาลัย จะต้องพัฒนานิสิตนักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณภาพ ที่จะเห็นได้จากที่นักศึกษาแสดงความคิดเห็นต่อสถาบันและชื่อเสียงของสถาบันนั้น"

สภาพแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาทุกด้าน โดยเฉพาะด้านทัศนคติ บุคลิกภาพและคุณธรรม สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยเป็นสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นให้สมาชิกแสดงพฤติกรรม กิจกรรมหรือลักษณะต่าง ๆ ออกมา สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยที่ถือว่าเป็นสิ่งเร้า แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน
2. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร
3. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน
4. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

1. สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้ และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้โดยบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบกับการจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจึงควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่จะนำไปใช้ให้เห็นประโยชน์ต่อตนเอง และสังคมให้มากที่สุด

สรุปได้ว่า การจัดสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนให้เหมาะสมนั้น ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะที่ดีของผู้สอน เทคนิคและวิธีการสอน การประเมินผลและความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนเป็นสำคัญ

2. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

ระบบการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ผลิตนักศึกษาเกิดการพัฒนาเต็มที่ ฝ่ายบริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความเข้าใจหลักการบริหาร เข้าใจลักษณะการอุดมศึกษาทั้งในด้านเกี่ยวกับผู้เรียนและลักษณะการเรียนการสอน และต้องเป็นผู้มีความสามารถในการบริหารบุคลากรในสถาบัน สร้างระบบบริหารให้ความยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย เปิดโอกาสให้ได้รับความคิดเห็นในการทำงาน ประสบความสำเร็จในการศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ของตน

วันเพ็ญ อีระสวัสดิ์ (2515) ได้สำรวจความคิดเห็นและความต้องการของนิสิตวิทยาลัยการศึกษาบางแสน พบว่า นิสิตมีความพอใจในการบริการด้านหอพัก นิสิตส่วนใหญ่ยังไม่พอใจในการบริการสนทนา บริการสุขภาพอนามัยและบริการจัดหางาน นิสิตส่วนใหญ่จะได้รับค่าจ้างเกี่ยวกับระเบียบแบบแผนการจัดกิจกรรมไม่ชัดเจนพอ ซึ่งสอดคล้องกับ ทศพร ประเสริฐกุล (2517) ได้ศึกษาการให้บริการนิสิตวิทยาลัยการศึกษา ปทุมวัน บางแสน และสงขลา พบ

ว่าการบริการกิจกรรมนิสิตยังจัดได้น้อย โดยสรุปข้อค้นพบจากการวิจัยทั้งสองครั้งนี้แสดงว่า สภาพแวดล้อมด้านการบริหารยังไม่เพียงพอ

ธัชนากรณ์ เสนาลักษณ์ (2518) เสนอว่าผู้บริหารควรมีหลักต่อไปนี้เป็นแนวทางการบริหารคือ การปรับปรุงแนวคิดในการจัดการศึกษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างถูกต้อง ยอมรับว่าอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรม อาจจะมีความสามารถยิ่งกว่าตนเอง มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองโดยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรม

ปัจจุบันรัฐบาลให้ความสนใจเกี่ยวกับการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาและความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา จึงให้นิสิตนักศึกษาดำเนินกิจกรรมภายนอกสถานศึกษาได้โดยร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับการสนับสนุนโดยการจัดงบประมาณสนับสนุนเกี่ยวกับกิจกรรมกีฬา ศิลปวัฒนธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ อาสาพัฒนาชนบท และให้เงินค่าตอบแทนอาจารย์ที่ปรึกษา (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2532) ทำให้การบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาสามารถที่จะตั้งองค์กร ระเบียบและดำเนินการเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาได้เต็มที่

งานกิจการนิสิตนักศึกษา มุ่งให้นิสิตนักศึกษารู้จักใช้สังคมและอนุรักษ์ทรัพยากรที่มีอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาให้ได้ประโยชน์เต็มที่ ขณะเดียวกันสถาบันอุดมศึกษาที่มุ่งเอื้ออำนวยให้นิสิตนักศึกษาให้ได้มีชีวิตในรั้วสถาบันอย่างมีความสุข โดยการจัดบริการต่าง ๆ ตามความต้องการของสภาพสถาบัน มุ่งเน้นการพัฒนาคนที่สมบูรณ์เพิ่มเติมจากที่ศึกษาจากภายนอกชั้นเรียนที่จัดไว้ (วัลลภา เทพพิสดิน ณ อยุธยา, 2525)

แฮร์รี่ (Harry, 1960) ได้ศึกษาความคิดเห็นและความต้องการในเรื่องการบริการด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาวิทยาลัยเหมืองแร่และเทคโนโลยี ในรัฐมิชิแกน (Michigan College of Mining and Technology) พบว่า นักศึกษาต้องการความช่วยเหลือจากวิทยาลัยในเรื่องกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมที่จะช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ส่วน สურงค์ ไคว้ตระกูล (2504) ได้ทำการวิจัยปัญหาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้เสนอแนะให้มหาวิทยาลัยจัดบริการด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมบุคลิกภาพ และควรจัดกิจกรรมเพื่อเสริมความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิต ทั้งนี้เพราะนิสิตส่วนใหญ่เห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิตมีน้อย นิสิตไม่กล้าเข้าพบเพื่อปรึกษาหารือปัญหาต่าง ๆ ซึ่ง แชนพอร์ด

(Sanford, 1972) และบรุค (Brook, 1965) ให้ความเห็นว่า เนื่องจากนิสิตนักศึกษา มีลักษณะพิเศษคือ ความกระตือรือร้น สนใจในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ๆ และสภาพสังคม ชอบความยุติธรรม มหาวิทยาลัยจึงควรเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารมหาวิทยาลัย ออกกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และอาจารย์ฝ่ายกิจการนักศึกษา ควรเป็นคนที่มีความสัมพันธ์ต่อนักศึกษาเป็นตัวแทนนักศึกษาที่จะเสนอข้อเรียกร้องต่อมหาวิทยาลัย เป็นผู้ปลูกฝังค่านิยม ทศนะคติ ที่ถูกต้องให้กับนักศึกษา และเป็นผู้ที่คอยตักเตือนแนะนำแก่นักศึกษาที่ประพฤติผิดกฎระเบียบของสถาบัน ฝ่ายกิจการนักศึกษาควรได้สนับสนุนงานของคณาจารย์นักศึกษา เพื่อเป็นการปูพื้นฐานในการทำงานระบอบประชาธิปไตยในหมู่นักศึกษาและจะต้องเป็นผู้ให้ความยุติธรรม ความจริงใจแก่นักศึกษาโดยทั่วหน้า

3. สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อน

สภาพแวดล้อมด้านกลุ่มเพื่อนเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญและมีอิทธิพลต่อนักศึกษา มาก เพราะนักศึกษาเมื่อเข้าไปอยู่ในมหาวิทยาลัย ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน นักศึกษาส่วนใหญ่ อายุระหว่าง 18-23 ปี อยู่ในระยะวัยรุ่นตอนปลายที่จะเปลี่ยนเป็นผู้ใหญ่ ร่างกายและจิตใจเปลี่ยนแปลงมาก ระยะนี้พฤติกรรมจะคล่องตัว ยึดมั่นในอุดมการณ์ มีความอยากรู้อยากเห็น อยากรับผิดชอบ มีแนวความคิดใหม่ ๆ จากลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้ความสัมพันธ์กับครอบครัว และอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อนักศึกษาลดน้อยลง แต่สภาพแวดล้อมอื่นจะเข้ามา มีบทบาทแทนที่มากขึ้น เช่น กลุ่มเพื่อน (เลิศพร ภาระสกุล, 2516) ความสัมพันธ์ของนักศึกษา มี 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์และความสัมพันธ์ทางสติปัญญา (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์, 2514)

ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรู้สึกและผูกพัน การตัดสินใจพิจารณาใด ๆ อาศัยอารมณ์ ความรู้สึก อาวุโสเป็นหลัก มักมีกิจกรรมเกี่ยวกับการบันเทิง การเลี้ยงสังสรรค์การเลี้ยงส่งเลี้ยงรับ

ความสัมพันธ์ทางสติปัญญา ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักการและเหตุผล อาศัยความรู้ ความคิด เหตุผล สติปัญญา เป็นเครื่องเชื่อมโยง การตัดสินใจพิจารณาใด ๆ อาศัยหลักการและความรู้เป็นหลัก เหตุผลที่ดีย่อมถูกต้อง กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ได้แก่ การอภิปราย การประชุม การสัมมนาในเรื่องวิชาความรู้

กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อนักศึกษาในเรื่องทัศนคติ คุณธรรม บุคลิกภาพ และวิชาการ นักศึกษามีแนวโน้มแยกตัวจากลักษณะชุมชนในวิทยาลัยแต่กลับแสวงหาค่านิยมของตนเองจากกลุ่มเพื่อน (Gottlieb and Hodgkins, 1963) นักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นมาก จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นน้อย กลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในประสบการณ์ของนักศึกษาและนำไปสู่ความสามัคคีของกลุ่ม

เร็นน์ (Wrenn, 1951) ให้ความเห็นว่าสถาบันการศึกษาควรมีการส่งเสริมกิจกรรมทั้งการเรียนและสังคมของนักศึกษาทั้งสองเพศ เพื่อฝึกให้นักศึกษาได้รู้จักการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม สุขภาพ เรียบร้อย คบเพื่อนต่างเพศและเข้ากันได้เป็นอย่างดี กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน การอภิปราย ดนตรี วิชาการ กีฬา เป็นต้น

ประกอบ บุรัตน์ (2525) สรุปลักษณะสัมพันธ์ของเพื่อนที่มีต่อนักศึกษาว่า เพื่อสามารถให้เข้าใจในเรื่องทั่วไป ซึ่งไม่สามารถหาได้จากอาจารย์และชั้นเรียน เพื่อนร่วมกลุ่มสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลในด้านกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนและวิชาการได้ กลุ่มสามารถทำให้นักศึกษามีความมั่นใจและพอใจในตนเองยิ่งขึ้น และเพื่อนยังช่วยทำหน้าที่ในการฝึกเข้าสังคมแก่นักศึกษาและช่วยในการสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจะมีผลในการช่วยเหลือกันในเรื่องระหว่างการทำงานได้

4. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้น ที่มีอิทธิพลต่อบุคคลที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น เช่น บริเวณ สภาพพื้นที่ของสถานที่ตั้ง อาคารเรียน ห้องสมุด ห้องอาหาร หอพัก สถานที่รับแขก สถานที่พักผ่อน การตกแต่งสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในสถาบัน รวมทั้งสภาพแสง เสียง และสิ่งอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่และการศึกษาในสถาบัน

เนื่องจากมีกิจการและกิจกรรมหลายประเภท จำเป็นต้องอยู่ภายในมหาวิทยาลัย การกำหนดสถานที่ของกิจกรรมต่าง ๆ จำเป็นต้องพิจารณาไม่พียงมีการรบกวน เช่น สถานที่ประชุมหรือบรรยายทางวิชาการ ไม่ควรอยู่ใกล้สนามกีฬาซึ่งมีการเชียร์เสียงดังหรือสถานที่พักผ่อนหย่อนใจควรแยกจากกัน ผู้ใช้อาคารสถานที่ควรระวังใช้ตามวัตถุประสงค์

สุรินทร์ สรสิริ (2514) ได้เห็นว่า การสร้างอาคารเรียนจะต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายในการบริหารทางการศึกษา ทั้งต้องคำนึงถึงเรื่องหลักสูตร กิจกรรมของชมรมต่าง ๆ ตลอดจนกิจกรรมที่จัดขึ้นในวันหนึ่ง ๆ ภายในสถานศึกษา ดังนั้นก่อนที่จะจัดวางแผนอาคารต่าง ๆ และการออกแบบก่อสร้างจะต้องคำนึงถึงเรื่องประโยชน์ใช้สอยให้ครบถ้วนด้วย

สรุปได้ว่า การพัฒนานิสิตนักศึกษา นั้นมิใช่หน้าที่ของอาจารย์ผู้สอน ผู้บริหารสถาบันการศึกษาหรือบุคลากรกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดเท่านั้น แต่เป็นหน้าที่ที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกัน โดยถือเป็นหน้าที่ของสถาบันและยึดหลักที่ว่า

1. การพัฒนาบุคคลเป็นกระบวนการต่อเนื่อง
2. การพัฒนามักจะเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหาร ด้านกลุ่มเพื่อนและด้านอาคารสถานที่ ดังได้กล่าวมาแล้ว
3. การพัฒนาจะเป็นไปได้มากขึ้นถ้า นิสิตนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทำงานร่วมกันเพื่อจะ เสริมสร้างการพัฒนานั้น
4. การพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่จะริเริ่มให้ความสะดวกให้ความร่วมมือ

ดังนั้น สภาพแวดล้อมมหาวิทยาลัยก็คือ การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถาบันที่กระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาของนักศึกษาให้พัฒนาตนเอง ไปสู่จุดมุ่งหมายที่สถาบันกำหนดไว้ การศึกษาสภาพแวดล้อมของสถาบันจึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถาบันจะต้อง ตระหนักและดำเนินการ เพื่อพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ และนำข้อมูลมาเป็นแนวทางที่จะจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะที่จะพัฒนานักศึกษาต่อไป

14. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตนักศึกษาและกิจกรรมนิสิตนักศึกษา และแนะนำประมวลไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลการศึกษาพัฒนาการของกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ดังต่อไปนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางด้านกิจกรรมนักศึกษา

นิสิตนักศึกษาที่ประสบปัญหาในการใช้เวลาไม่ถูกต้อง กิจกรรมนอกหลักสูตรในหลายมหาวิทยาลัยไม่มีความละเอียดเพียงพอที่จะอำนวยความสะดวกให้นักศึกษาใหม่ที่ได้เข้าสู่มหาวิทยาลัย ได้มีการพัฒนาความสามารถหรือทักษะของตนเอง ขณะเดียวกันอาจารย์ในมหาวิทยาลัยขาดความกระตือรือร้นจะช่วยชี้แนะ เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมด้านกิจกรรมนักศึกษา การใช้ชีวิตของนักศึกษาส่วนใหญ่มหาวิทยาลัยจึงไม่ได้รับประโยชน์เต็มที่ คงดำเนินชีวิตตามอย่างกันมาเรื่อย ๆ กิจกรรมนอกหลักสูตรของนิสิตนั้นมีผลดีในด้านการเรียนการสอนมาก หากได้รับการเอาใจใส่ในทางที่ถูกมากกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิสิตนักศึกษามีความตื่นตัว เกี่ยวกับปัญหาสังคม (ประสาร ไตรรัตน์วรกุล, 2517)

ผลการประชุมระหว่างรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา ณ ศูนย์สารนิเทศจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มติที่ประชุมได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาไว้ 5 ประการ คือ

1. เพื่อส่งเสริมความสามัคคีในหมู่นิสิตนักศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมวิทยาทารทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพแก่นิสิตนักศึกษา
3. เพื่อเสริมสร้างปลูกฝังขนบธรรมเนียมประเพณีไทยและรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์

อันดีงามของชาติ

4. เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ พัฒนาบุคลิกภาพ พละนาถัย รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรมแก่นิสิตนักศึกษา
5. เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา เป็นการเตรียมตัวรับบทบาท ภาระหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมไทยในระบบประชาธิปไตย ซึ่งยึดมั่นและดำรงไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สำหรับการจ้ดรูปของสโมสรนิสิตหรือสโมสรนักศึกษา ทั้งนี้จะต้องไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง กิจกรรมที่ควรจัดได้แก่ กิจกรรมวิชาการ กีฬา ศิลปวัฒนธรรมและการบำเพ็ญประโยชน์ ใ้หม้ออาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมต่าง ๆ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2520)

แมคคาวน์ (McKown, 1949) กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของสภาพแวดล้อมด้านการจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้จากห้องเรียน และสนองความต้องการพื้นฐานที่แสดงออก ผักนักศึกษานี้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย สามารถอยู่ร่วมกับ

ผู้นำนี้อย่างมีความสุข พัฒนาศีลธรรมและระเบียบวินัย นอกจากนี้ยังเป็นการค้นหาและพัฒนาความสามารถพิเศษของนักศึกษาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย

พรชูลี อาชาวารุง (พรชูลี อาชาวารุง, 2523) กล่าวถึงผลการประชุมสัมมนาผู้บริหารกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2521 ได้มีการสรุปเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ประเภทกิจกรรม ขอบเขตของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ในปี พ.ศ.2522 ผลการสัมมนาสันนิษฐานให้มีการจัดกิจกรรมนิสิตศึกษาด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่จัดควรมีขอบเขตดังนี้

- 1.1 เพื่อส่งเสริมเผยแพร่และรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม
- 1.2 เพื่อสนับสนุนนิสิตนักศึกษา ให้มีความสนใจและมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อให้เกิดความชำนาญและสุนทรีย์ภาพในศิลปด้านต่าง อันไม่ขัดต่อวัฒนธรรมอันดี

2. ด้านกีฬา

- 2.1 ส่งเสริมให้นักศึกษาลเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ พละอนามัยและการพัฒนาตนเอง
- 2.2 เพื่อยกมาตรฐานการกีฬาให้สูงขึ้น
- 2.3 จัดให้มีการแข่งขันกีฬาระดับต่าง ๆ เพื่อเพิ่มทักษะในด้านกีฬา

3. ด้านวิชาการ

กิจกรรมที่จัดขึ้นในด้านนี้เพื่อแสวงหาความรู้ในด้านวิชาการ อันควรได้รับการส่งเสริมให้มีอิสระทางความคิด และต้องอยู่ในขอบเขตโดยให้ความสมดุลย์ในด้านความคิดแง่ต่าง ๆ โดยสมบูรณ์

4. ด้านบำเพ็ญประโยชน์

การจัดกิจกรรมในด้านนี้อยู่ในขอบเขต

- 4.1 ให้นักศึกษาใช้เวลาในการพัฒนาตนเองให้พร้อม เพื่อทำประโยชน์ต่อสังคม
- 4.2 ให้นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

4.3 ปลุกฝังให้นักศึกษาได้ตระหนักรู้ในภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบที่จะต้องมีต่อสังคม อันจะเกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ

- 4.4 ส่งเสริมให้มีการบำเพ็ญประโยชน์ต่อหมู่คณะ และประเทศชาติ

การจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ นิสิตในฐานะที่เป็นผู้จัดทำกิจกรรม อาจารย์ในฐานะผู้ให้คำปรึกษาและผู้สนับสนุนสังคม สถาบัน การศึกษาในฐานะผู้ให้การสนับสนุนและส่งเสริม กิจกรรมนิสิตนักศึกษาแต่ละประเภท ได้รับความนิยมน้อยต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสนใจของนักศึกษา อาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาและ ภาวะสังคม รวมทั้งปรัชญาการศึกษาด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องกิจกรรมนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาได้รับความสนใจ และมี ผู้ศึกษากันมาก ซึ่งผลการวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นไปในด้านสำรวจความคิดเห็นหรือทัศนะ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาระบบปิดและระบบเปิดที่เกี่ยวข้องกับบุคคล 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มอาจารย์ และกลุ่มนักศึกษา โดยเน้นการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง กลุ่มบุคคล เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาให้ดีขึ้น และผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรม นิสิตนักศึกษา เพื่อนำมาประกอบเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ผลการศึกษาพัฒนาการของกิจกรรม นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังนี้

1. งานวิจัยภายในประเทศ

1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในด้านวัตถุประสงค์ของการจัด และดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนั้น ได้มีผู้ทำการวิจัยและศึกษาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการจัดและ ดำเนินงานกิจกรรมนิสิตในวิทยาลัยครูต่างๆ มหาวิทยาลัยเอกชน มหาวิทยาลัยของรัฐ วิทยาลัย พณิชยการ และวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา พบว่าวัตถุประสงค์ในการจัดและดำเนินงาน กิจกรรมนิสิตสรุปได้คือ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพนิสิต ช่วยส่งเสริมความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ช่วย พัฒนาคความมีน้ำใจนักกีฬา อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ บำเพ็ญประโยชน์ ส่งเสริมการเรียน ในสาขาวิชาชีพของนิสิต ช่วยให้ผู้รู้จักรับผิดชอบและสามารถทำงานร่วมกันได้ดี ช่วยสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนิสิตและระหว่างนิสิตกับนิสิตเอง (ยุวดี ลักษณะ พิสุทธิ์ 2525, แกรมชัย ชัยเพชร 2527, วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528, นักรบ ระวีการณ์ 2531, อานาจ วงษ์สมิง 2531)

1.2 ได้มีผู้ศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ของสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและ เอกชน ตลอดจนวิทยาลัยการศึกษาต่างๆ ดังนี้ การขาดแคลน งบประมาณ อาจารย์และนักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรม การประเมินผลกิจกรรมไม่เหมาะสมและ ไม่มี การเอาผลการประเมินมาใช้ปรับปรุงกิจกรรม คณะกรรมการนิสิตนักศึกษาขาดการวางแผน

ประสานงานและประเมินผล คณะกรรมการนิสิตนักศึกษาขาดความเข้าใจในหลักการและวัตถุประสงค์ นโยบายและขั้นตอนการดำเนินงาน บุคลากรฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษามีน้อยและขาดประสบการณ์ ไม่มีสถานที่ทำงานเป็นสัดส่วนแก่ชมรมนิสิตนักศึกษา (อนันต์ ภูมิวรรณ 2518, ชูชีพ พุทธิประเสริฐ 2524, รัชณี คำแสน 2524, ชื่นอารมย์ ภาวะพุดิ 2525, อีระพงศ์ ประสงค์ลาภ 2528, นักรบ ระวังการณ์, 2531)

1.3 ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมของชมรม

1. กิจกรรมขององค์การบริหารสโมสรนิสิต ช่วยส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ช่วยฝึกการเป็นผู้นำได้เป็นอย่างดี ช่วยให้มีความคิดเห็นเป็นผู้นำ ช่วยให้เห็นงานการเมืองมากขึ้น
2. กิจกรรมของชมรมในฝ่ายกีฬา ส่งเสริมให้มีบุคลิกดี ช่วยฝึกให้เป็นผู้มีรสนิยมดี นิสิตสนับสนุนและชอบมากที่สุด
3. กิจกรรมของชมรมในฝ่ายวิชาการ ส่งเสริมให้พัฒนาความรู้และความคิดมากที่สุด และช่วยให้การเรียนดีขึ้น
4. กิจกรรมของชมรมในฝ่ายศิลปวัฒนธรรม ส่งเสริมให้มีคุณธรรม ช่วยให้เห็นคุณค่าในความเป็นคนไทย วัฒนธรรมไทยและศิลปะมากที่สุด
5. กิจกรรมของชมรมในฝ่ายพัฒนาสังคมและบำเพ็ญประโยชน์ เป็นประโยชน์มากที่สุด พัฒนาความรู้จักรับผิดชอบต่อสังคม (ยุวดี ลักษณะพิสุทธิ 2525, วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2528)

1.4 กิจกรรมที่ควรจัดเพื่อการพัฒนา นิสิตนักศึกษา มีผู้ทำการศึกษาและวิจัย ได้ผลวิเคราะห์ คือ มหาวิทยาลัยควรจัดบริการด้านกิจกรรมเสริมบุคลิกภาพ จัดบริการอาหารกลางวัน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตและอาจารย์ ควรเน้นหนักกิจกรรมทางด้านพัฒนาสังคม ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม (สุรางค์ ใจวัตรระกุล 2504, สามารต คงสะอาด 2523)

นอกจากนี้ยังมีผู้เสนอแนะ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิต องค์การบริหารองค์การนิสิตนักศึกษา ควรลดกิจกรรมภายนอกให้น้อยลง และให้ความสำคัญกับกิจกรรมภายในให้มากขึ้น (สายันท์ บุรณไทย, 2521)

2. งานวิจัยต่างประเทศ

โดแนลด์ (Donald, 1974) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิต อาจารย์และสมาชิกสภาวิทยาลัย เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิตของวิทยาลัยชุมชนในรัฐเวอร์จิเนีย 5 ประเภท คือ การปกครองนิสิต กิจกรรมสภานิสิต กิจกรรมการพิมพ์ กิจกรรมความสนใจพิเศษ และบริการสังคม กลุ่มตัวอย่างมาจากวิทยาลัยชุมชน 5 แห่ง เป็นนิสิตร้อยละ 10 อาจารย์ร้อยละ 25 และสมาชิกสภาวิทยาลัย ทั้งหมด พบว่า คณะกรรมการที่เข้ามาเป็นผู้ปกครองนิสิต ควรมาจากการเลือกตั้ง สภานิสิตควรมีรูปแบบการจัดเหมือนกันหมด กิจกรรมการพิมพ์ควรเป็นการออกหนังสือและวารสาร กิจกรรมความสนใจพิเศษ จัดแตกต่างกันมากในแต่ละวิทยาลัย ส่วนกิจกรรมบริการสังคมทุกวิทยาลัยทำไม่ได้ตามความมุ่งหวังที่วางไว้ สำหรับข้อเสนอแนะของผู้วิจัย คือ คณะกรรมการปกครองนิสิตควรรู้และ เข้าในบทบาทของตนมากกว่านี้ ทางวิทยาลัยควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้มาก โครงการของสภานิสิตควรได้รับความปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดองค์การและกิจกรรมทุกประเภทควรเป็นไปตามความต้องการของนิสิต เป็นส่วนใหญ่ ส่วนกิจกรรมประเภทการบริการสังคม ควรมีการอบรมให้ความรู้แก่นิสิตโดยเฉพาะ

เกี่ยวกับประโยชน์ในการเข้าร่วมกิจกรรมนิสิต มีผู้ทำการศึกษาและวิจัย พบว่าการเข้าร่วมกิจกรรมได้เพิ่มความสามารถภาวะผู้นำ ช่วยเพิ่มทักษะด้านการงาน มีความพอใจในชีวิตสังคมการติดต่อกับเพื่อนร่วมชั้นและเพื่อนต่างคณะ (เคปป์, 1979)

สาเหตุของการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมกิจกรรมนิสิต มีผู้ทำการศึกษาและวิจัย พบว่า การที่นักศึกษาไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเพราะทำงานนอกมหาวิทยาลัย ไม่มีเวลา ที่ไม่เข้าร่วมเพราะกิจกรรมบางอย่างไม่น่าสนใจ (มินทีฟ, 1980)

ประวัติความเป็นมาโดยสังเขปของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในจำนวนสถาบันการศึกษาของรัฐ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์อยู่ในลำดับที่ 4 ตามลำดับการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบทวิภาค และระบบหน่วยกิต

1. การพัฒนาการก่อนการจัดตั้งมหาวิทยาลัย (พ.ศ. 2447-2485)

ระยะต้น การจัดการศึกษาทางการเกษตรขึ้นเป็นครั้งแรก พ.ศ. 2451 ได้รวมโรงเรียนช่างไหมและ เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนวิชาการเพาะปลูก เริ่มสอนวิชาสัตวแพทย์ ปี

พ.ศ. 2451 ได้รวมโรงเรียนที่อยู่ข้างสังกัด 3 โรง (โรงเรียนแผนที่ โรงเรียนกรมคลอง โรงเรียนวิชาเพาะปลูก) เป็นโรงเรียนเดียวกันชื่อว่า โรงเรียนกระทรวงเกษตรธิการ มีหลักสูตรระดับอุดมศึกษาวิชาเกษตรศาสตร์ เป็นหลักสูตรแรกของประเทศ พ.ศ. 2453 ยกเลิกโรงเรียนเกษตรธิการรวมเข้ากับโรงเรียนข้าราชการพลเรือน เมื่อ พ.ศ. 2456 การศึกษาวิชาการเกษตรศาสตร์จึงหยุดชะงักโดยปริยาย

ระยะกลาง พ.ศ. 2460 เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา) จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมขึ้น เป็นแห่งแรก ซึ่งเป็นกรีฑาสถานแห่งชาติ ด้านสี่แยกเจริญผลในปัจจุบัน มีพระยาเทพศาสตร์สถิตย์ (โท กาศพิชฎ์) เป็นอาจารย์ใหญ่ ต่อมา พ.ศ. 2466 จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมูลกสิกรรมขึ้น

ระยะปลาย โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมได้ขยายไปตั้งที่ตำบลบางสะพานใหญ่ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พ.ศ. 2478 ทดลองจัดตั้งโรงเรียนมัธยมวิสามัญเกษตรกรรมขึ้นและจัดตั้งโรงเรียนป่าไม้ที่จังหวัดแพร่ ต่อมา พ.ศ. 2478 ได้โอนกิจการไปเป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยเกษตรศาสตร์พร้อมกับเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนวนศาสตร์ พ.ศ. 2481 ยกฐานะโรงเรียนที่แม่โจ้ขึ้นเป็นวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สอนระดับอนุปริญญา พ.ศ. 2481 จัดตั้งโรงเรียนช่างชลประทาน นอกจากนั้นก็ได้สถานีเกษตรกลางขึ้นที่บางเขน พ.ศ. 2482 ย้ายวิทยาลัยเกษตรกรรมจากแม่โจ้มาอยู่ที่สถานีเกษตรกลางที่บางเขนแล้วเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาเกษตรศาสตร์ รวมกิจการโรงเรียนวนศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ด้วย มีหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ เป็นผู้อำนวยการสอนระดับอนุปริญญา มี 3 แผนก คือ แผนกเกษตรศาสตร์ แผนกกสิกรรม แผนกวนศาสตร์

2. มหาวิทยาลัยในระยะแรกตั้ง (พ.ศ. 2486-2495)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ถือกำเนิดเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2486 สังกัดกระทรวงเกษตรธิการ มี 4 คณะ คือ เกษตรศาสตร์ วนศาสตร์ สหกรณ์ และการประมง พ.ศ. 2486 รับกิจการโรงเรียนชลประทานมาเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัย (อนุปริญญา)

3. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2496-2505)

เพิ่มหลักสูตรอีก 2 หลักสูตร คือ ช่างชลประทานบัณฑิตและสัตวแพทยศาสตร์บัณฑิตและเปิดสอนปริญญาโทคณะ เกษตร ย้ายมหาวิทยาลัยไปเป็นทบวง เทียบเท่ากรม ในสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2498 ยกโรงเรียนช่างชลประทานเสมือนหนึ่งคณะวิศวกรรมชลประทาน

4. ทศวรรษที่ 3 (พ.ศ.2506-2515)

จัดตั้งคณะเพิ่มขึ้น 3 คณะคือ วิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ และเปลี่ยนชื่อคณะ เศรษฐศาสตร์ สหกรณ์เป็นคณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ พ.ศ.2508 มีนโยบายย้ายวิทยาเขตไปที่กำแพงแสน นครปฐม

5. ทศวรรษที่ 4 (พ.ศ.2516-2525)

ตั้งคณะเพิ่ม คือ คณะสังคมศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมและการเกษตร คณะมนุษยศาสตร์ สำนักหอสมุด สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. ทศวรรษที่ 5 (พ.ศ.2526-2535)

ปัจจุบันมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีการแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัย โดยประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2524 ประกอบด้วย สำนักงานอธิการบดี คณะเกษตร คณะประมง คณะมนุษยศาสตร์ คณะวนศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันคั้นคว่ำและพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหาร สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักหอสมุด

มหาวิทยาลัยมีนโยบายสนับสนุนการพัฒนาด้านวิชาการ ค้นคว้าวิจัยทางสาขาเกษตรให้กว้างขวาง โดยส่งเสริมให้ผลิตได้มีโอกาสเพิ่มพูนประสบการณ์ภาคปฏิบัติ จึงได้ขยายมหาวิทยาลัยออกไปอีกแห่งหนึ่งที่ตำบลกระพังใหม่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม วิทยาเขตกำแพงแสนนี้ห่างจากวิทยาเขตบางเขนไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ประมาณ 90 กิโลเมตร และได้เริ่มจัดการเรียนการสอนเมื่อภาคปลายปีการศึกษา 2522 โดยดำเนินการสอนเฉพาะในระดับ 2 ปี สุดท้ายของคณะเกษตร คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ (วิศวกรรมชลประทาน และวิศวกรรมเกษตร) และคณะศึกษาศาสตร์ (ศึกษาศาสตร์เกษตร)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ดำเนินงานด้านกิจการนิสิตมาตั้งแต่ พ.ศ.2486 และได้ปรับปรุงงานกิจการนิสิตให้มีงานต่าง ๆ มากขึ้นในปี พ.ศ.2496 โดยมหาวิทยาลัยจัดตั้งแผนกปกครองและสวัสดิการขึ้น งานกิจการนิสิตในสมัยนั้นยังมุ่งให้สวัสดิการบางอย่างและงานหลักที่มุ่งการปกครองนิสิต โดยมีได้คำนึงถึงการพัฒนา นิสิตมากนัก (สำเนา ขจรศิลป์, 2525)

ต่อมางานด้านกิจการนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับการปรับปรุงโดยการจัดตั้ง
กองกิจการนิสิตขึ้น ในปี พ.ศ.2521 โดยแบ่งส่วนราชการในกองกิจการนิสิตเป็น 4 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายธุรการ ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 3 งานคือ
 - 1.1 งานสารบรรณ
 - 1.2 งานการเงินและบัญชี
 - 1.3 งานพัสดุ
2. ฝ่ายกิจการนิสิตและวินัยนิสิต ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 3 งาน คือ
 - 2.1 งานกิจกรรมนิสิต
 - 2.2 งานกีฬา
 - 2.3 งานทะเบียนและวินัยนิสิต
3. งานฝ่ายสวัสดิการและบริการ ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 6 งาน คือ
 - 3.1 งานหอพัก
 - 3.2 งานแนะแนวการศึกษาและงานทุนการศึกษา
 - 3.3 งานซ่อมบำรุง
 - 3.4 งานบ้านพัก
 - 3.5 งานอาหาร
 - 3.6 งานไปรษณีย์
4. ฝ่ายอนามัย ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 5 งาน คือ
 - 4.1 งานทะเบียนประวัติและสถิติผู้ป่วย
 - 4.2 งานตรวจรักษา
 - 4.3 งานทันตกรรม
 - 4.4 งานเภสัชกรรม
 - 4.5 งานพยาบาล

ต่อมาในปี พ.ศ.2525 กองกิจการนิสิตได้ขยายงานมากขึ้น โดยแบ่งส่วนราชการ
ต่าง ๆ ในกองกิจการนิสิตเป็น 5 ฝ่ายคือ

1. ฝ่ายธุรการ ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 5 งานคือ
 - 1.1 งานสารบรรณและบุคลากร

- 1.2 งานการเงินและบัญชี
- 1.3 หน่วยประชาสัมพันธ์
- 1.4 งานพัสดุ
- 1.5 งานงบประมาณและวางแผน
2. ฝ่ายกิจกรรมและวินัยนิสิต ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 3 งาน คือ
 - 2.1 งานกิจกรรมนิสิต
 - 2.2 งานกีฬา
 - 2.3 งานทะเบียนประวัติและวินัยนิสิต
3. ฝ่ายบริการ ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 4 งาน คือ
 - 3.1 งานหอพัก
 - 3.2 งานอาหาร
 - 3.3 งานซ่อมบำรุง
 - 3.4 งานไปรษณีย์
4. ฝ่ายให้คำปรึกษาและทุนการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 3 งาน คือ
 - 4.1 งานให้คำปรึกษานิสิต
 - 4.2 งานทุนการศึกษา
 - 4.3 งานบริการจัดหางาน
5. ฝ่ายอนามัย ซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 8 งาน คือ
 - 5.1 งานทะเบียนและสถิติผู้ป่วย
 - 5.2 งานตรวจรักษา
 - 5.3 งานทันตกรรม
 - 5.4 งานสุขาภิบาล
 - 5.5 งานเวชศาสตร์กีฬา
 - 5.6 งานกายภาคบำบัด
 - 5.7 งานพยาบาล
 - 5.8 งานเภสัชกรรม

ปัจจุบัน (พ.ศ.2532) กองกิจการนิสิตได้แบ่งส่วนราชการต่าง ๆ ออกเป็น 6 งาน คือ งานธุรการ งานกิจกรรมนิสิต งานบริการและสวัสดิการ งานแนะแนวและจัดหางาน งานวินัยและพัฒนานิสิต งานอนามัย ซึ่งแต่ละงานจะแบ่งออกเป็นหน่วย ดังนี้

1. งานธุรการ ประกอบด้วยหน่วย 3 หน่วย คือ
 - 1.1 หน่วยสารบรรณ
 - 1.2 หน่วยการเงินการบัญชี
 - 1.3 หน่วยพัสดุ
2. งานกิจกรรมนิสิต ประกอบด้วยหน่วย 4 หน่วยคือ
 - 2.1 หน่วยกีฬา
 - 2.2 หน่วยกิจกรรมนิสิต
 - 2.3 หน่วยวิชาทหาร
 - 2.4 อาคารจักรพันธ์
3. งานบริการและสวัสดิการ ประกอบด้วยหน่วย 4 หน่วยคือ
 - 3.1 หน่วยหอพัก
 - 3.2 หน่วยอาหาร
 - 3.3 หน่วยซ่อมบำรุง
 - 3.4 หน่วยไปรษณีย์
4. งานแนะแนวและจัดหางาน ประกอบด้วยหน่วย 5 หน่วย คือ
 - 4.1 หน่วยให้คำปรึกษาและทดสอบทางจิต
 - 4.2 หน่วยบริการจัดหางาน
 - 4.3 หน่วยห้องสมุดอาชีพ
 - 4.4 หน่วยทุนการศึกษา
 - 4.5 หน่วยระเบียบนิสิต
5. งานวินัยและพัฒนานิสิตประกอบด้วยหน่วย 2 หน่วยคือ
 - 5.1 หน่วยพัฒนานิสิต
 - 5.2 หน่วยสอบสวนวินัย

6. งานอนามัย ประกอบด้วยหน่วย 6 หน่วยคือ
 - 6.1 หน่วยตรวจรักษา
 - 6.2 หน่วยทันตกรรม
 - 6.3 หน่วยพยาบาล
 - 6.4 หน่วยเภสัชกรรม
 - 6.5 หน่วยจิตเวชและสุขภาพจิต
 - 6.6 หน่วยให้คำปรึกษาด้านสุขภาพและอนามัย

ประวัติความเป็นมาของกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับการสถาปนาขึ้น เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2486 แล้วก็มีภารกิจส่งเสริมและสนับสนุนเจ้าหน้าที่มีการดำเนินงานกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ มาตั้งแต่แรกตั้ง หลังจากนั้นได้ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ของสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัย ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงศึกษาดังนี้

- ก. ก่อนก่อตั้งกองกิจการนิสิต (ระหว่าง พ.ศ. 2486-2519)
- ข. ก่อตั้งกองกิจการนิสิต (ระหว่าง พ.ศ. 2519-2532)

ก่อนก่อตั้งกองกิจการนิสิต (ระหว่าง พ.ศ. 2486-2519)

ช่วงนี้จัดเป็นช่วงเริ่มแรกของการพัฒนาการของกิจกรรมนิสิต จากที่มหาวิทยาลัยมีนโยบายให้นักนิสิตปกครองตนเอง โดยเห็นว่านิสิตที่มาเรียนเป็นผู้ใหญ่แล้ว การบริหารกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยช่วงนี้ จึงเป็นการให้อิสระในการดำเนินงานโดยให้นักนิสิตจัดดำเนินการกันเองภายใต้บังคับของนิสิตที่เรียกว่า องค์การนิสิต ซึ่งได้รับการจัดตั้งเมื่อปี 2489 เนื่องจากช่วงแรกปี 2486-2493 นั้น เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีนิสิตชายล้วนๆ และทุกคนต้องอยู่หอพักในมหาวิทยาลัยหมด กิจกรรมที่ทำในช่วงนี้จึงเป็นกิจกรรมทางกีฬาเป็นส่วนใหญ่ และเป็นกิจกรรมการปกครองแบบปกครองน้อง คือ ระบบโซตัส (SOTUS) ซึ่งระยะนี้ยังไม่มีธรรมนูญนิสิตในการควบคุมการทำกิจกรรมของนิสิต พ.ศ. 2493 จึงมีนิสิตหญิงรุ่นแรกเข้ามาศึกษา และต่อมาก็มีชุมนุมนิสิตหญิงเกิดขึ้น เพื่อปกครองดูแลนิสิตหญิง จนถึงปี พ.ศ. 2495 จึงได้มีสถานนิสิตเกิดขึ้น เพื่อให้นักนิสิตได้แสดงความคิดเห็นออกเสียงหรือลงมติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ

นิสิตหรือ เรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสิตส่วนใหญ่ โดยกระทำได้อย่างเสรี ตามแนวทางแห่งประชาธิปไตย รูปแบบการปกครองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แบ่งได้เป็นองค์การบริหารสภาผู้แทนนิสิตและฝ่ายตุลาการ แต่ละบทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์กรนั้นแยกกันทำ และมีธรรมนูญนิสิตเป็นอำนาจสูงสุด โดยสภาผู้แทนนิสิตเป็นผู้ร่าง และเสนอต่อสภามหาวิทยาลัยองค์การนิสิตในขณะนี้ได้มีบทบาทในการเคลื่อนไหวเพื่อความเป็นธรรมในสังคม การบำเพ็ญประโยชน์ต่อประชาชน และมีอำนาจในการต่อรองกับผู้บริหารได้มาก ซึ่งกิจกรรมนอกหลักสูตรของนิสิตประกอบด้วย

ก. กิจกรรมส่วนกลาง ได้แก่

1. สภานิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็นองค์กรสูงสุดของนิสิตประกอบด้วยสมาชิก อันได้แก่ นิสิตทั้งมหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี เป็นสถาบันที่ให้นิสิตแสดงความคิดเห็น ออกเสียง หรือ ลงมติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการนิสิต หรือในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนิสิตส่วนใหญ่ โดยกระทำได้อย่างเสรีตามแนวทางประชาธิปไตย ทำหน้าที่พิจารณารักษาบทบัญญัติธรรมนูญ การปกครองนิสิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกฎข้อบังคับต่าง ๆ ที่นิสิตได้ร่างขึ้น ซึ่งจะมีกรรมการประกอบด้วย ประธานสภา (เลือกตั้งโดยคะแนนเสียงส่วนใหญ่ของนิสิตปีที่ 1-4) รองประธาน และเลขาธิการสภา

2. องค์กรนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็นสถาบันศูนย์กลางสูงสุดที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนิสิตในด้านการบริหารและการปกครองของนิสิตเอง เป็นตัวแทนในการติดต่อกับองค์กร หรือมหาวิทยาลัยอื่น ๆ และเป็นองค์กรที่ฝึกให้นิสิต ได้มีความรู้ในด้านการบริหารและการปกครองของนิสิตเอง โดยนิสิตและเพื่อนิสิต

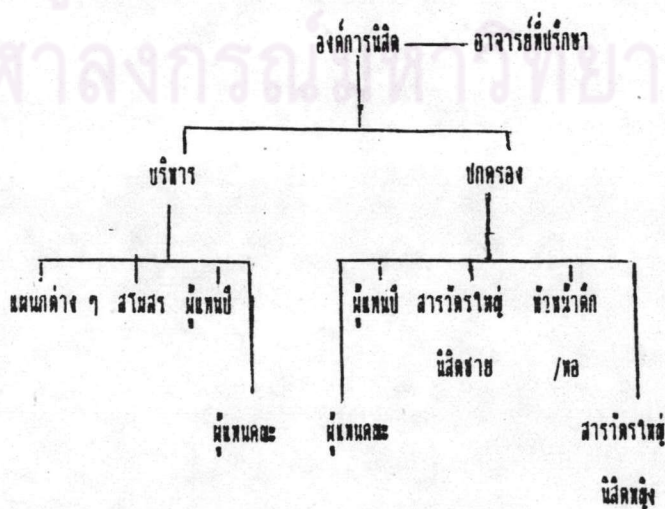
กรรมการประกอบด้วย นายกองค่านิสิต (เลือกตั้งโดยคะแนนเสียงส่วนใหญ่ของนิสิตปีที่ 1-4) เป็นหัวหน้าในการบริหารงานและปกครอง มีรองนายก เลขานุการ เจริญญิก เป็นกรรมการผู้ช่วย แบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการปกครอง

คณะกรรมการบริหาร องค์กรนิสิตฯ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนขององค์กรนิสิต ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ และ ภัยหรือข้อเสียของนิสิตทั้งหลายช่วยเหลือมหาวิทยาลัย ในด้านบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของนิสิต และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับทางด้านบริหารภายในมหาวิทยาลัย โดยความเห็นชอบขององค์กรนิสิต คณะกรรมการบริหาร

ประกอบด้วยประธานกรรมการบริหาร (เลือกตั้งโดยคะแนนเสียงนิสิตปีที่ 1-4) และประธานชุมนุมนิสิตหญิง นอกจากนี้ก็มีรองประธานคณะกรรมการบริหาร เภรัญญิก ปฏิคม สารานุกรม เลขานุกร ประธานแผนก ประธานสโมสร ประธานชุมนุมต่างๆ (ประมาณ 42 แผนก) ผู้แทนคณะต่าง ๆ ทุกคณะ ผู้แทนนิสิตปีที่ 1-4 เป็นกรรมการ มีอาจารย์อีกสองท่าน ซึ่งคณะกรรมการบริหารนิสิตเลือกขึ้นเอง ทำหน้าที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

คณะกรรมการการปกครอง องค์การนิสิตฯ ทำหน้าที่เป็นตัวแทนขององค์การนิสิตฯ ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการปกครองนิสิต เพื่อให้ได้มีความเป็นอยู่ในมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ร่วมกันด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ฝึกให้รู้จักการปกครองกันเอง มีความรักสามัคคีฉันพี่น้อง คณะกรรมการปกครองมีหน้าที่สำคัญในการแนะนำช่วยเหลือและควบคุมดูแลเกี่ยวกับการศึกษา ความประพฤติและความเป็นอยู่ของนิสิตทุกคน ให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม ฝึกให้มีความรักและเคารพเกียรติยศชื่อเสียงของมหาวิทยาลัย เพื่อช่วยให้นิสิตสำเร็จออกไปมีสภิริตอันดีงาม ประธานคณะกรรมการฯ (เลือกโดยเสียงส่วนใหญ่ของนิสิตปีที่ 1-4) รองประธานฯ เลขานุกร ผู้แทนคณะต่าง ๆ ทุกคณะ หัวหน้าหอพักนิสิต ผู้แทนนิสิตชั้นปีที่ 2-4 สารวัตรใหญ่นิสิตชาย สารวัตรใหญ่นิสิตหญิง (ตำแหน่งสารวัตรใหญ่นิสิตชายและนิสิตหญิง คือตำแหน่งของกรรมการนิสิตที่ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลความประพฤติของนิสิตทั้งหมดในส่วนนิสิตชายและนิสิตหญิง) นอกจากนี้มีอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งคณะกรรมการปกครองเลือกขึ้นเอง

แผนผังการทำงานขององค์การนิสิต

ข. กิจกรรมที่เกี่ยวกับสโมสรต่าง ๆ ของนิสิต ประกอบด้วย 16 สโมสร ได้แก่ สโมสรภาษาอังกฤษมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สโมสรภาษาอังกฤษคณะวิศวกรรมศาสตร์ สโมสร นักส่งเสริม สโมสรพืชสวน สโมสรนักเกษตร สโมสรสัตวบาล สโมสรเศรษฐศาสตร์เกษตร สโมสรเศรษฐศาสตร์การบัญชีและธุรกิจ สโมสรดนตรีสากล ดุริยางค์สโมสร สโมสรกีฏวิทยาและ โรคพืช สโมสรวนศาสตร์ สโมสรวิทยาศาสตร์การอาหาร สโมสรบริดจ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สโมสรปั้นเกษตร สโมสรประมง

ค. กิจกรรมที่เกี่ยวกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่อยู่ในความอุปการะของมหาวิทยาลัย

1. ร้านสหกรณ์เกษตรศาสตร์ (Kasetsart Co-operative Store)

วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกหัดผลิตได้รู้จักการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้รู้จัก ดำเนินกิจการร้านค้าในรูปสหกรณ์ จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคที่ผลิต อาจารย์ ชำราชากร จำเป็นต้องใช้ประจำวันนานาชนิดมาจากหน้าขายให้แก่สมาชิกในราคาถูก มีเงินปันผลให้เป็นรายปี ไม่เกิน 6 เปอร์เซ็นต์ของมูลค่าหุ้น และมีเงินปันผลจ่ายคืนให้อีกตามจำนวนเงินที่ซื้อของต่อปี ซื้อมากก็ได้เงินปันผลมาก

ค่าบำรุงสมาชิก : ค่าสมัครแรกเข้า 5 บาท มูลค่าหุ้น ๆ ละ 20 บาท

และในปี พ.ศ. 2504 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้จัดตั้งสถานีวิทยุกระจายเสียง ของมหาวิทยาลัยฯ โดยมีวัตถุประสงค์ 5 ประการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งเพื่อฝึกหัดหัดผลิต ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ให้มีความรู้ความชำนาญในการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงและ ส่งเสริมการเกษตร

ในปี พ.ศ. 2509 ได้มีนิสิตกลุ่มหนึ่งซึ่งมีความสนใจงานด้านอาสาสมัคร ได้ดำเนินงานจัดตั้งค่ายอาสาพัฒนาขึ้น โดยได้รับอนุมัติจากนายกองคการนิสิตได้ก่อตั้งขึ้นเป็นกิจกรรมกลุ่ม หนึ่งขององค์การนิสิต และได้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารงานเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับ งานค่ายอาสาพัฒนา อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลและสนับสนุนขององค์การนิสิตโดยมีคณะกรรมการ บริหารขององค์การนิสิตเป็นผู้รับผิดชอบ จะได้รับเงินสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเช่นเดียวกับ แผนกอื่น ๆ ขององค์การนิสิต โดยมีวัตถุประสงค์ของกลุ่มดังนี้

1. ส่งเสริมความสามัคคีและความเข้าใจอันดีระหว่างนิสิต นักศึกษา ชำราชากร และประชาชน
2. ฝึกฝนการเป็นผู้นำที่ดีให้แก่สมาชิก

3. ส่งเสริมให้สมาชิกใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม
4. เผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย

กล่าวได้ว่าในช่วงนั้นนอกจากจะมีกิจกรรมเพื่อตนเองแล้ว ยังได้พัฒนาให้มีกิจกรรมที่นำไปสู่การพัฒนาสังคมด้วย นอกจากนั้นในช่วง พ.ศ. 2496-2500 เป็นช่วงที่มีการเคลื่อนไหวทางการเมือง นิสิตให้ความสนใจทางการเมือง มีการลงมติดำเนินการ "สหภาพนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย"

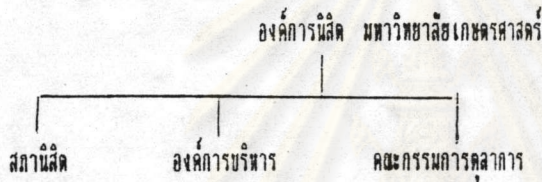
การทำกิจกรรมของนิสิตมีลักษณะ เป็นเรื่องของนิสิตจัดกันเอง กิจกรรมหลัก ๆ ที่จัดยังคงเป็นกิจกรรมรับน้อง การแข่งขันกีฬา กิจกรรมประเพณี กิจกรรมออกค่าย และมีกิจกรรมการเมืองมากบ้าง น้อยบ้างขึ้นอยู่กับนโยบายของสโมสรแต่ละปี ต่อมาในช่วงปี 2514 มีกิจกรรมการเมืองเพิ่มขึ้น โดยมีกิจกรรมโครงการพัฒนาเยาวชนไทยในระบอบประชาธิปไตย โดยย่อ มีวิธิตำเนินการโดย โครงการนี้จะคัดเลือกเยาวชนกลุ่มหนึ่งในแต่ละจังหวัดในโครงการ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษา นำมาใช้ชีวิตร่วมกับนิสิตนักศึกษา ณ ค่ายอาสาพัฒนาของกลุ่มฯ นอกจากเยาวชนจะมีโอกาสได้ร่วมกับนิสิตสร้างถาวรวัตถุขึ้นในจังหวัดของตนแล้ว เยาวชนเหล่านี้ จะได้รับการอบรมและแนะนำจากนิสิตและผู้ทรงคุณวุฒิที่ทางกลุ่มฯ ได้เชิญไปบรรยายวิทยากรต่าง ๆ ให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจวิชาการและการใช้ชีวิตในสังคมนิยมประชาธิปไตยอย่างมีประโยชน์ ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ในโครงการย่อยของแต่ละจังหวัด และหลังจากการเข้าร่วมใช้ชีวิตในค่ายฝึกผู้นำเยาวชนแล้ว ทางกลุ่มฯ จะได้สนับสนุนให้เยาวชนในจังหวัดได้จัดตั้งกลุ่มเยาวชนของจังหวัดขึ้น โดยกลุ่มจะเป็นผู้ให้ความสนับสนุนทั้งทางกำลังทรัพย์สินและวิชาการตามสมควร

นอกจากนี้ได้มีชมรมวาทศาสตร์เกิดขึ้น เพื่อเป็นการแสดงออกในสังคมประชาธิปไตย มีการปาฐกถา โต้วาที และจัดการสัมมนา เพื่อถกปัญหาต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษาด้วย

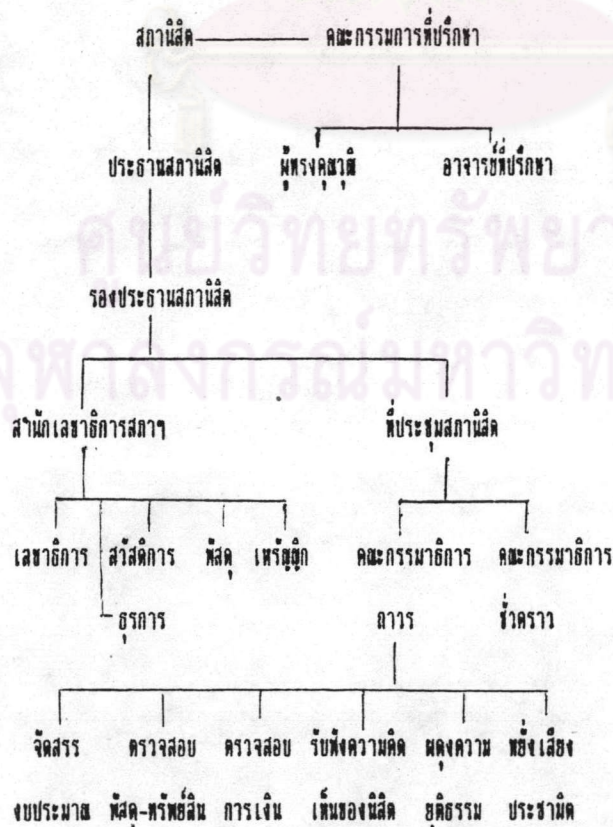
เกิดกลุ่มนิสิตอาสาสมัครแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย อาสาสมัครจากสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 18 สถาบัน รวมทั้งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สังเกตการเลือกตั้งทีมงานค่ายอาสาพัฒนา (ฝึกผู้นำเยาวชน)

นับแต่ช่วงปี 2515 เป็นต้นมา กิจกรรมของนิสิตค่อนข้างเบี่ยงเบนไปในลักษณะให้ความสนใจต่อกิจกรรมการเมืองสูง ขณะเดียวกันกิจกรรมบันเทิงได้รับความสนใจน้อยลง กิจกรรมประเภทที่ได้รับความสนใจเพิ่มคือกิจกรรมเพื่อเสริมสติปัญญา มีการจัดอภิปราย จัดประชุมวิชาการ

ซึ่งเหล่านี้จะมีประเด็นเกี่ยวกับการเมือง ประกอบกับสถานการณ์บ้านเมืองช่วงนั้นค่อนข้างบีบคั้นความรู้สึกของประชาชนในเรื่องสิทธิเสรีภาพ โดยเฉพาะสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น จนในที่สุดมีการก่อตั้ง เป็นขบวนการนิสิตนักศึกษา ร่วมกับพรรคเรียกร้องให้มีการจัดการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ขบวนการดังกล่าวได้เติบโตและมั่นคงจนสามารถโค่นล้มเผด็จการผู้บริหารประเทศในสมัยนั้นได้สำเร็จ ดังเหตุการณ์ 16 ตุลาคม 2516 จากนั้นก็เข้าสู่ยุคที่เรียกว่า ประชาธิปไตยเบ่งบาน ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็กิจกรรมนอกหลักสูตรของนิสิตในปี 2516 ได้แบ่งออกเป็นส่วนใหญ่ ๆ 3 ส่วน คือ องค์การนิสิต ประกอบด้วย สภานิสิต องค์การบริหาร และคณะกรรมการตุลาการ

องค์ประกอบของสภานิสิตฯ มีโครงสร้างดังนี้

สมาชิกสภานิติ ได้จากการเลือกตั้งทั่วไป โดยแบ่งการเลือกเป็นแบบ ปีนิต เช่น
 นิตปี 1 มี 1,400 คน ก็เลือก ส.ส. ของปีตนได้ 14 ที่นั่ง เป็นต้น

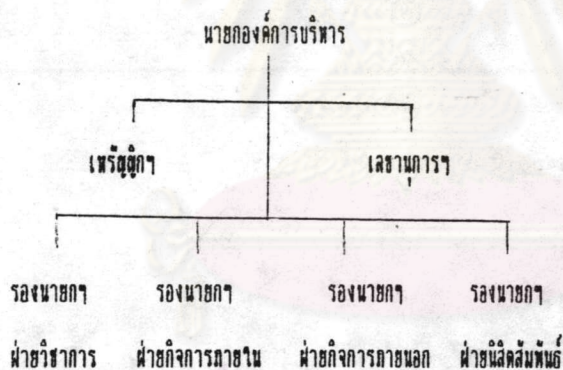
ตำแหน่งประธานสภาผู้แทนและรอง เลือกจาก ส.ส. ในที่ประชุมสภาฯ

ก. องค์การบริหาร องค์การนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์การบริหารเป็นสถาบันการบริหารกิจกรรมส่วนกลางที่สังกัดองค์การนิสิต
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ องค์การบริหารแบ่งหน่วยงานออกเป็น

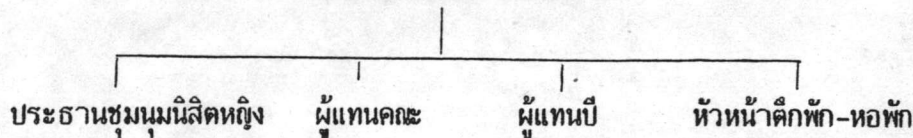
คณะกรรมการองค์การบริหาร ทำหน้าที่รับผิดชอบด้านนโยบายกิจกรรมต่าง ๆ
 ขององค์การบริหาร พิจารณางบประมาณขององค์การนิสิตขึ้นต้นต่อสภานิติ และดำเนินการเลือกตั้ง
 ทั่วไป

คณะกรรมการองค์การบริหารประกอบด้วย

คณะกรรมการประสานงานขององค์การบริหาร มีหน้าที่ให้ความร่วมมือกับงาน
 ขององค์การบริหาร

คณะกรรมการประสานงาน

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษาและแนะนำในการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการตุลาการ

คณะกรรมการตุลาการประกอบด้วย กรรมการตุลาการฝ่ายนิสิต 8 คน และกรรมการตุลาการฝ่ายอาจารย์จำนวน 8 คน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดีซึ่งจะต้องดำเนินตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และระเบียบข้อบังคับที่ออกโดยสภาผู้แทนนิสิต

ข. กิจกรรมพรรคต่าง ๆ ของนิสิต มีทั้งหมด 4 พรรค ได้แก่ พรรคสังคมนิยม พรรครวมพลังสามัคคี พรรคเกษตรก้าวหน้า พรรคสหชีวะ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อ

1. รักษาผลประโยชน์ของสมาชิก
2. เผยแพร่ชื่อเสียงเกียรติคุณมหาวิทยาลัย
3. ปลุกฝังค่านิยมที่จะก่อให้เกิดผลดีในสังคม
4. เชื่อมความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิต อาจารย์
5. เพื่อเป็นศูนย์แห่งการพิทักษ์ความยุติธรรมของนิสิตทั้งหมด
6. เผยแพร่ข่าวสาร แง่คิด การวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ไปสู่นิสิตและ

อาจารย์

7. ร่วมมือกับองค์การ สถาบัน หน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภายใน ภายนอกมหาวิทยาลัย

8. ธารงไว้ซึ่งธรรมนุญนิสิต

สมาชิกพรรคมี สมาชิกสามัญ (นิสิตชั้นปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) สมาชิกวิสามัญ (นิสิตชั้นสูงกว่าปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์) และสมาชิกกิตติมศักดิ์ คือ ผู้สนใจทั่วไป

ค. กิจกรรมเกี่ยวกับสโมสรนิสิตต่าง ๆ เดิมมี 16 สโมสร ได้เพิ่มอีก 6 สโมสร และ 3 ชมรมได้แก่ สโมสรบริดจ์ สโมสรคหกรรมศาสตร์ สโมสรดนตรีรวมดาวกระจุก ชุมนวมนาฏศิลป์ไทย และสโมสรพลศึกษา มหาวิทยาลัยชาวบ้าน กลุ่มนิสิตอาสาสมัคร สโมสรคณะ

วิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ สโมสรโรตารี่ ชมรมชาวใต้ ชมรมอีสาน ในช่วงต่อมากิจกรรมเปลี่ยนแปลงรูปแบบเดิมเป็นอย่างมาก ความสนใจของนิสิตในช่วงนี้ให้ความสนใจกิจกรรมการเมืองสูง และค่อนข้างจะมีค่านิยมต่อต้านกิจกรรมบันเทิงเห็นว่าเป็น เรื่องไร้สาระ กิจกรรมในสถาบันลดน้อยลง สนใจทำกิจกรรมภายนอกสถานที่และท้าวถามกันระหว่างสถาบัน นิสิตได้เข้าไปมีบทบาทเรียกร้องเพื่อสังคมบ่อยครั้งมาก มีการเดินขบวนนัดชุมนุมเปิดอภิปรายในประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม และการกระทำการรัฐบาล ตลอดจนหน่วยงานราชการในเกือบทุก ๆ เรื่องจนทำให้รัฐบาล รวมทั้งประชาชนไม่แน่ใจและบ้างก็ไม่เห็นด้วยกับบทบาทของนิสิต จนทำให้เกิดเป็นเหตุการณ์นองเลือดขึ้นเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519 คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินได้เข้ามาเป็นผู้บริหารประเทศมีนายธานินทร์ กรัยวิเชียร เป็นนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งในราชะหัวหน้าคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน คำสั่งที่ 42/2519 ได้สั่งยกเลิกระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวกับองค์การและกิจกรรมนิสิตซึ่งประกาศใช้อยู่ ระงับกิจกรรมนิสิตในรูปแบบต่างๆ ทั้งที่จัดขึ้นภายในและภายนอกสถาบัน เช่น ศูนย์ องค์การบริหาร สโมสร พรรค ชมรม และกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดปี 2519 แต่นิสิตอาจจัดกิจกรรมทางกีฬา ศิลปวัฒนธรรม และบำเพ็ญประโยชน์ได้ตามความจำเป็น แต่จะต้องจัดให้เหมาะสมโดยได้รับความเห็นชอบของสถานศึกษาที่สังกัด

กิจกรรมที่จัดดำเนินการมากในช่วงนี้ คือ กิจกรรมด้านกีฬา และเป็นกิจกรรมภายในสถาบันเท่านั้น ลักษณะการดำเนินงานเป็นกิจกรรมที่ท้าวถามกันระหว่างอาจารย์และนิสิตมิได้ปล่อยให้นิสิตท้าวถามดัง เช่นการดำเนินงานในอดีต การจัดกิจกรรมการจ้ดอภิปรายซึ่งเชิญบุคคลภายนอกเข้าร่วม จะต้องได้รับความเห็นชอบจากมหาวิทยาลัย

ช่วงก่อตั้งกองกิจการนิสิต (ระหว่าง พ.ศ.2520-2532)

สืบเนื่องจากมีนิสิตเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มากขึ้น คณะวิชาที่เปิดสอนก็เพิ่มมากขึ้น กิจกรรมนิสิตเป็นที่ได้รับความสนใจเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน มหาวิทยาลัย จึงได้เริ่มโครงการปรับปรุงและขยายขอบเขตงานด้านกิจกรรมนิสิต ตั้งแต่ปี พ.ศ.2520 ประกอบกับมหาวิทยาลัยได้มีการปรับปรุง บางส่วนราชการบริหารภายในของมหาวิทยาลัย ให้กำหนดขยายงานด้านกิจกรรมนิสิตเพื่อความคุมดูแลการดำเนินงานกิจกรรมสโมสรและองค์การบริหารองค์การนิสิต และมีหน้าที่ดูแลสวัสดิการของนิสิตด้วย โดยการเปลี่ยนชื่อสำนักงานฝ่ายการปกครอง และสวัสดิการเป็น สำนักงานฝ่ายกิจการนิสิต (2518) และต่อมาเป็นกองกิจการนิสิต(พ.ศ.2520) มหาวิทยาลัยให้ความสนใจต่อกิจกรรมมากขึ้นและตระหนักในพลังของนิสิตต่อการเปลี่ยนแปลง

ของสังคม วันที่ 31 มกราคม 2521 รัฐบาลได้มีมติอนุญาตให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ พิจารณาจัดตั้งสโมสรและชมรมได้แต่จะดำเนินการได้เฉพาะกิจกรรมด้านกีฬา ศิลปวัฒนธรรมและการบำเพ็ญประโยชน์เท่านั้น กิจกรรมที่จัดขึ้นจะต้องมีอาจารย์ที่ปรึกษาดูแลให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด และกิจกรรมที่อาจจะต้องทำในสถานศึกษา กรณีจัดภายนอกสถานศึกษาต้องได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัย การไปพัฒนาท้องถิ่นหรือชนบทจะทำได้ต่อเมื่อเป็นการร่วมมือกับส่วนราชการ หรือเป็นกิจกรรมหรือโครงการของราชการเท่านั้น ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้มีการรวมตัวเคลื่อนไหวและก่อตั้งสโมสรนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. 2521-22 และเป็นสโมสรชุดแรกที่มีการเลือกตั้งทางตรงและตอนนั้นยังไม่มีสภานิสิตขึ้นมา การทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็ต้องอยู่ในขอบเขตที่จำกัด และห้ามยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมือง ในช่วงนั้นมหาวิทยาลัยก็ได้เปิดการเรียนการสอนที่วิทยาเขตกำแพงแสน นครปฐม จากการที่องค์การนิสิตถูกควบคุมโดยอาจารย์ ทำให้การใช้จ่ายเงินของนิสิตไม่ได้รับความยุติธรรม อาทิ ทางมหาวิทยาลัยได้นำเงินบำรุงกิจกรรมนิสิตหลายแสนบาทไปสร้างลานหินอ่อนหลังหอประชุม จึงเป็นเหตุให้มีการเคลื่อนไหวขึ้นที่บริเวณหน้าคณะ เศรษฐศาสตร์ฯ มีการแสดงดนตรีกล่าวโจมตีผู้บริหารมหาวิทยาลัย รวมทั้งเรียกร้องให้มีการจัดตั้งสภานิสิตขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เพราะองค์การบริหารหรือสโมสรนิสิตสมัยนั้นเกรงว่าการใช้จ่ายเงิน การควบคุม การตรวจสอบ ตลอดจนนิสิตจะ ไม่ได้รับความยุติธรรมที่แท้จริง

หลังจากที่มีการเรียกร้องให้มีการปกครองของนิสิตในรูปให้มีสภานิสิตแล้ว มหาวิทยาลัยก็ยินยอมให้มีการตั้งสภานิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ในปี พ.ศ. 2522 และได้มีการร่างธรรมนูญนิสิต สโมสรนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็ได้เปลี่ยนเป็นองค์การนิสิต และได้แบ่งโครงสร้างขององค์การนิสิต (อม.ก.) อย่างชัดเจน เพื่อให้สอดคล้องกับธรรมนูญนิสิตคือ มีหน่วยงานขององค์การนิสิต 2 หน่วยงานคือ องค์การบริหาร (อบ.ก.) และสภานิสิต (สภ.ก.) จนถึงปัจจุบัน มหาวิทยาลัยจึงได้พิจารณาและตราระเบียบข้อบังคับว่าด้วยสโมสรนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พุทธศักราช 2521 ในการบริหารมหาวิทยาลัย มีกองกิจการนิสิตควบคุมดูแลการดำเนินงานของสโมสรนิสิต ในส่วนการบริหารของนิสิตก็มีคณะกรรมการบริหารสโมสรประกอบด้วยนายก อุปนายกฝ่ายบริหาร อุปนายกฝ่ายสวัสดิการ อุปนายกฝ่ายหอพัก ผู้แทนชมรมกิจกรรมกีฬา ผู้แทนชมรมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม ผู้แทนชมรมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ เภรฎุภิก ประชาสัมพันธ์ ผู้แทนคณะ ๆ ละหนึ่งคน ผู้แทนชั้นปีรวมสี่ชั้นปี ส่วนการจัดตั้งและยุบเลิกชมรมกิจกรรมให้มหาวิทยาลัย เป็นผู้เฝ้าพิจารณาพิจารณา

ต่อจากนั้น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ก็ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระเบียบว่าด้วยสโมสรนิสิต
 อีก 1 ครั้งคือ ในปี พ.ศ. 2525 ได้ตราข้อบังคับว่าด้วยธรรมนูญนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 พุทธศักราช 2525 ในปี พ.ศ. 2522 มหาวิทยาลัยได้ดำเนินกิจการการเรียนการสอนที่วิทยาเขต
 กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม นิสิตส่วนใหญ่จะอยู่หอพักมหาวิทยาลัย มีการร่วมตัวในการทำกิจกรรม
 ซึ่งระยะแรกเป็นกิจกรรมที่แตกสาขาจากวิทยาเขตบางเขนไป แต่ขึ้นกับองค์การนิสิตวิทยาเขต
 บางเขน ยังไม่ได้แยกตัวเป็นอิสระจนในปี พ.ศ. 2528 มหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดระเบียบการ
 ดำเนินงานกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน พุทธศักราช 2528
 ขึ้นองค์การนิสิตกำแพงแสนมีหน่วยงานหลักในการดำเนินการ 2 หน่วยงานคือ สภานิสิตกำแพงแสน
 และองค์การบริหารนิสิตกำแพงแสนซึ่งคณะกรรมการสภานิสิตกำแพงแสนประกอบด้วย ประธาน
 สภานิสิตกำแพงแสน ผู้ช่วยประธานสภา เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ คณะกรรมการประจำ
 คณะกรรมการบริหารนิสิตกำแพงแสน ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหาร นายกสโมสรนิสิต
 ผู้แทนชมรม หัวหน้าตึก

รูปแบบการจัดกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีถึงปริญญาเอก มีคณะวิชาจำนวน
 11 คณะ การบริหารกิจกรรมนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถือว่ากิจกรรมนิสิตเป็นส่วนหนึ่งที่จะ
 จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย จึงได้กำหนดโครงสร้างการดำเนินงานฝ่าย
 กิจกรรมนิสิตไว้ คือ ฝ่ายกิจกรรมนิสิตเป็นฝ่ายที่รับผิดชอบการจัดดำเนินการกิจกรรมนิสิตขึ้นตรงต่อ
 กองกิจการนิสิต สำนักงานอธิการบดีโดยมีนโยบายของมหาวิทยาลัย ทางด้านกิจกรรมนิสิต ดังนี้

1. นิสิตทุกคนควรได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจ ความ
 สม่ัครใจ และความสามารถ
2. มหาวิทยาลัย ควรสนับสนุนให้ประเภทของกิจกรรมนิสิตมีการกำหนดอย่างกว้างขวาง
 และมีจำนวนมากพอที่จะสนองต่อความสนใจของนิสิต
3. แนวทางการจัดกิจกรรมใด ๆ ของนิสิตควรจะต้องคำนึงอย่างรอบคอบ
 กิจกรรมนั้น ๆ จะต้องไม่ขัดกับกฎระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย และศีลธรรมอันดีงาม
4. แนวทางการจัดกิจกรรมควรเป็นไปเพื่อเสริมประสบการณ์ พัฒนาบุคลิกภาพ
 ความสนใจและการปลูกฝังคุณธรรม

วัตถุประสงค์ด้านกิจกรรมนิสิต

1. เพื่อพัฒนานิสิตให้มีความรู้ทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
2. เพื่อพัฒนานิสิตให้รู้จักการทำงานร่วมกันคือ การรู้จักการเป็นผู้นำ รู้จักการเป็นผู้ตาม ให้มีความรับผิดชอบ ให้มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักหน้าที่รับผิดชอบและบทบาทของตนเอง
3. เพื่อเสริมทักษะของนิสิตในทางสังคมและวัฒนธรรม
4. เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาให้นิสิต
5. เพื่อช่วยให้นิสิตรู้จักระดับความสามารถของตนเองในด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพื่อเป็นแนวทางให้นิสิตได้พัฒนาตนเองในด้านดังกล่าวให้ดีขึ้น

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้จัดกิจกรรมนิสิต แบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3

ประเภท

1. กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมประเภทนี้มุ่งส่งเสริมความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ให้แก่นิสิตในด้านศิลปวัฒนธรรม ชมรมกิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรมในปัจจุบันมีอยู่ 16 ชมรม
2. กิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมประเภทนี้มุ่งสร้างสาธารณสมบัติ หรือ กิจกรรมที่ช่วยเหลือผู้อื่น ชมรมกิจกรรมทางด้านบำเพ็ญประโยชน์ในปัจจุบันมีอยู่ 8 ชมรม
3. กิจกรรมทางด้านกีฬา เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนานิสิตในด้านร่างกายและทักษะในการเล่นกีฬา ชมรมกิจกรรมทางด้านกีฬารวมในปัจจุบันมีอยู่ 23 ชมรม

ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยได้จัดให้มีองค์การนิสิตทำหน้าที่เป็นตัวแทนของนิสิตในด้านบริหาร และดำเนินกิจกรรม เป็นตัวแทนติดต่อกับสโมสรหรือมหาวิทยาลัยอื่นๆ ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ เป็นองค์การที่ฝึกให้นิสิตมีความรู้ด้านบริหารและการปกครองของนิสิต โดยให้นิสิตดำเนินงานภายใต้ข้อบังคับว่าด้วยธรรมนูญนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พุทธศักราช 2525

ลักษณะการดำเนินงานกิจกรรมนิสิต

1. ให้นิสิตดำเนินการทางด้านปฏิบัติ โดยผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้การสนับสนุน
2. นิสิตเสนอโครงการกิจกรรมนิสิตให้มหาวิทยาลัยพิจารณา

3. นิสิตมีบทบาทในการจัดกิจกรรมให้มากที่สุด โดยที่มหาวิทยาลัยจะจัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาชมรมไว้เพื่อให้คำปรึกษาแก่นิสิต การได้มาของอาจารย์ที่ปรึกษานั้นนิสิตเป็นผู้สรรหาเอง แล้วเสนอให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง

ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมนิสิต

1. นิสิตแต่ละกลุ่มกิจกรรมหรือชมรมกิจกรรม ปรึกษากันเพื่อเสนอและจัดทำโครงการตลอดปี

2. นำโครงการดังกล่าวเสนอต่อสภานิสิต

3. สภাজัดประชุมจัดสรรงบประมาณประจำปี โดยพิจารณาตามหลักการ เหตุผลและความเหมาะสมของกิจกรรมนั้น ๆ

4. เมื่อได้รับการพิจารณาจัดสรรก็เสนอของงบประมาณดังกล่าว

5. กลุ่มกิจกรรมหรือชมรมกิจกรรมในสังกัดองค์การบริหาร เสนอโครงการจัดกิจกรรม เพื่อขออนุมัติจากทางมหาวิทยาลัย มีขั้นตอนดังนี้

5.1 ทาบันทึกข้อความโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

5.2 ส่งเรื่องดังกล่าวมายังองค์การบริหารเพื่อนำเสนอต่อมหาวิทยาลัย

5.3 องค์การบริหารจะส่งเรื่องดังกล่าวไปยังงานกิจกรรมนิสิต เพื่อให้ตรวจสอบความถูกต้อง

5.4 หัวหน้างานกิจกรรมนิสิตจะส่งเรื่องดังกล่าวให้หัวหน้ากองกิจการนิสิตพิจารณา

5.5 หัวหน้ากองกิจการนิสิตจะส่งเรื่องเพื่อขออนุมัติจากรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต โดยทั่วไปการอนุมัติโครงการจะ ไปสิ้นสุดที่รองอธิการบดี

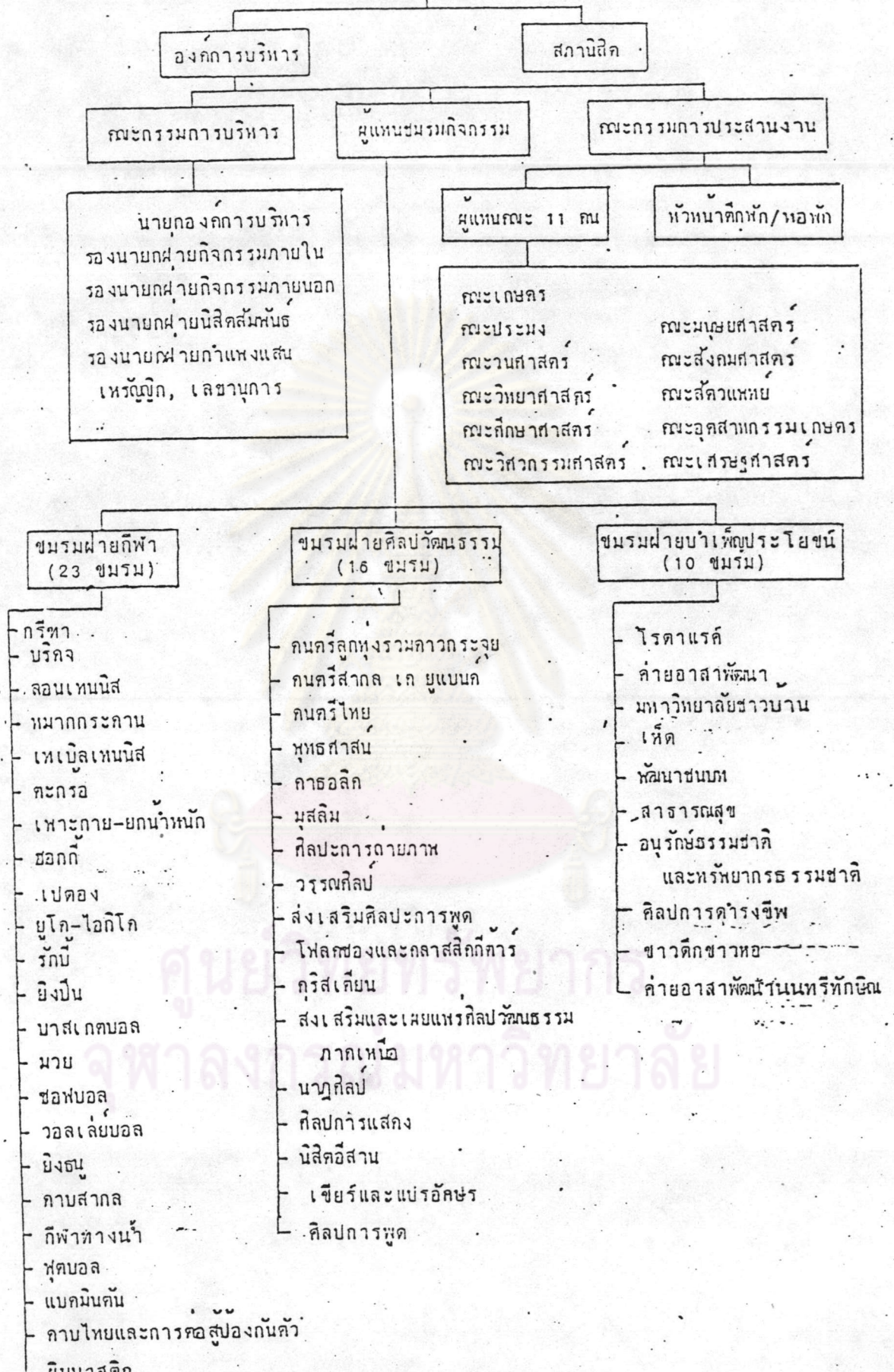
การเงินในการจัดกิจกรรมนิสิต

1. เงินค่าบำรุงกิจการนิสิต ปีการศึกษาละ 200 บาท เก็บจากนิสิต 2 ครั้ง ภาคการศึกษาละ 100 บาท เงินส่วนนี้มหาวิทยาลัยมอบให้องค์การบริหารองค์การนิสิตจัดสรรงบประมาณเอง การเบิกจ่ายเงินใช้ระเบียบการเงินของมหาวิทยาลัย

2. เงินที่นิสิตจัดหาทุนเอง

3. งบประมาณสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัยและจากหน่วยงานอื่น มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ได้กำหนดโครงสร้างการจัดกิจกรรมนิสิตไว้ ดังภาพประกอบ

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิการจัดกิจกรรมนิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2532)